

Jó Pajtás

2019. IX. 19.

73. évf., 24. szám

Ősi hangok Bugacon

Mesélgető: A deákot erővel királlyá teszik

Minden, amit a hurrikánokról tudni kell

Kossuth: Beszédeinek varázsa lebilincselte hallgatóit

Teszt: Magányos farkas vagy félénk kisnyúl?

Ajándék: Mit kell tudni az Európai Unióról?

Ősi hangok Bugacon

A sok-sok nyári rendezvény közül ezúttal az V. Ősök napjának szentelünk egy kis figyelmet, melyet a magyarországi Bugacon tartottak, és amely a maga nemében párfajta ritkító. Sok vajdasági is ellátogatott a rendezvényre, talán attól az elvtől vezérelve, hogy közelebbről megismerje elődeink életmódját. Az idei augusztusi Ősök napján több mint 50 hagyományörző és sportesemény mellett ismeretterjesztő kiállítások és előadások, valamint több tucat koncert is várta az érdeklődőket.

Újdonságnak számított, vagyis első ízben tartottak nagy nomád felvonulást. Több száz lovas – szekerrel, családtagokkal, tevékkel, bivalyokkal – korhű öltözetben vonult végig a kijelölt úton, és így idézte meg a magyarok bejövételét. Felállítottak egy Attila-sátrat is, melyben antropológiai és régészeti kiállításon arc-, fegyver- és ékszerrekonstrukciókat láthatott a

közönség, de bemutatták a lovas hun temetkezés eredeti, Erdélyben megtalált maradványait is. Emellett több nomád sportversenyre is sor került. Kora középkori harcokat és csatajeleneteket is bemutattak, továbbá kézműves foglalkozás és bemutató, valamint kézműves vásár is várta a látogatókat.

A háromnapos eseményen különféle természettudományos és régészeti témákban a magyar őstörténettel kapcsolatban tartottak előadásokat. A színpadon változatos zenei programokat kínáltak: népzenei és néptáncrendezvények mellett több tucat koncerten vehettek részt a látogatók. A rendezvény az ősokról való megemlékezéssel, a szertűzzel ért véget. (MTI)

Címoldali felvételünk a bugaci rendezvényen készült idén augusztusban.

Fotós: Ispánovics József

ZABHEGYEZŐ

A gyorsaság kora

Nemrégiben hunyt el egy filozófus, aki gyakran hangoztatta azon nézetét, amely szerint világnk egyre inkább gyorsul, és ennek a gyorsulásnak egyszer vége szakad, de nem holmi lassulás útján, hanem hirtelen, akár egy világméretű autóbaleset. A technikai fejlődésnek köszönhetően gyorsabbak a repülőgépek, a vonatok, növekedett az autók sebessége (Forma-1!), de emberi teljesítményeink is kenterbe verik a korábbi rekordokat. Hiszen atlétáink, úszóink, futóink sorra döntik meg az addig gyakran elérhetetlennek hitt világcúcscokat is. Mindez emberi lényegünknek és a civilizáció haladás-, és sebességmámorának is következménye.

A gyorséttermek (fast food), gyors divat (fast fashion) megjelenése is beleillik ebbe a világba, ahol a főszereplő a fogyasztó, aki vélt és valós, leginkább mesterségesen gerjesztett igényeit minél előbb és minél gyakrabban „akarja” kielégíteni. Az olcsón, gyakran a munkások kizsákmányolása árán üzemelő tömegtermelés nem a minőségre, tartósságra

van berendezkedve, hanem a használat- eldobom-újat veszek képletére. Mintha mindez emberi kapcsolatainkra is rányomná a bélyegét: türelmetlenek vagyunk, a kapcsolatainkat futószalagon cseréljük. Ha egy barátságban probléma lép fel, nem megoldására törekszünk sokszor, hanem a kapcsolat megszakításában látjuk az utat.

Az idő válik az egyik legfontosabb értékünké és eszközünké. Az idő, amelyből véges készlet áll rendelkezésünkre. Pont ezért olykor érdemes lelassulni, számot vetni. Szükségünk van-e arra az újabb pólóra, meg együnk-e egy hamburgert, ha anya főztje vár bennünket otthon? A rohanó hétköznapi iktassunk be egy kis szünetet, sétáljunk egyet, mert az idő sokkal inkább bennünk létezik, mint az óra mutatójának mozgásában. Olykor csigalassúsággal vánszorog, máskor vilámgyorsan múlik. Utóbbi, azt hiszem, mindannyian tapasztaltuk már.

Jó lassulást!

Herédi Károly

VAJDA JÁNOS

Nádas tavon

Fönn az égen ragyogó nap.
Csillanó tükrén a tónak,
Mint az árnyék, leng a csónak.
Mint az árnyék, olyan halkan,
Észrevétlen, mondhatatlan
Andalító hangulatban.
A vad alszik a berekben.
Fegyveremmel az ölemben
Ringatózom önfeledten.
Nézem ezt a szép világot.
Mennyi bűbáj, mily talányok!
Mind, amit körültem látok.
Nap alattam, nap fölöttem,
Aranyos, tüzes felhőben,
Lenn a fénylő víztükörben.
Itt az ég a földet éri.
Tán szerelme csókját kéri...
Minden oly csodás, tündéri.
Mi megyünk-e vagy a felhő,
Vagy a lenge déli szellő,
A szelíden rám lehellő?
Gondolatom messze téved
Kék ürén a semmiségnek.
Földi élet, hol a réved?
Szélei nádligeteknek
Tünedeznek, megjelennek.
Képe a forgó jelennek...
Most a nap megáll az égen,
Dicsőség fényzőzónében,
Csöndessége föntségében.
S minden olyan mozdulatlan...
Mult, jövőndő tán együtt van
Ebben az egy pillanatban?
A levegő meg se lebben,
Minden alszik... és a lellem
Ring egy méla sejtelemben:
Hátha minden e világon,
Földi életem, halálom
Csak mese, csalódás, álmom?...

Mind kisebbek az osztályok

Vajdaság-szerinte mind kisebbek az iskolai tagozatok. A közép-bá-nati általános iskolákban egyre több az összevont tagozat is – jegyzi meg a sajtó, ám a létszámcsökkenést ti magatok is érzitek a bőrötökön. Az sem ritka, hogy valamelyik településen egyetlen magyar elsőst sem íratnak be. Ennek ellenére a magyar tannyelvű oktatás még mindenhol megmaradt.

Nagybecskerekén három magyar elsős van, akik összevont tagozatba járnak a másodikosokkal, akik ketten vannak. Vagyis az elsősök és másodikosok összevont tagozatának öt tanulója van összesen. Szentmihályon négy magyar elsőst íratnak be, de továbbra is várják a minisztériumi jóváhagyást arra, hogy ez önálló osztály maradjon. Lukácsfalván viszont sajnos az idén nincs elsős. A diákok számának a csökkenése leginkább Muzslyán, a vidék legnagyobb kétnyelvű általános iskolájában érezhető. Négy éve még három diák hiányzott ahhoz, hogy három magyar osztály nyílhatson, az idén már a két önálló osztály megmaradása is kérdéses. Az intézményben harminchét elsős kezdte meg tanulmányait szerb nyelven és 14 diák magyar nyelven. Engedélyezték, hogy három tagozat nyíljon szerb nyelven, és egy önálló osztály van a központi épületben magyar nyelven, a kinti épületben viszont kérdésessé vált a magyar tagozat megnyitása.

Vajdaság nevezetességeiből kaptak ízelítőt a magyarországi diákok

A Határtalanul program keretében Dunaharaszti-ből Szabadkára érkezett magyarországi diákok 45 fős csoportja a város nevezetességeit, közöttük a Raichle-palotát, a főteret, a Zsinagógát, a Városháza kilátóját járta körbe. Ezzel kezdődött vajdasági kirándulásuk, majd Újvidékre és Zomborba utaztak, ahol a magyar érdekltségű intézmények képviselői fogadták őket.

A program lényege a magyar-magyar kapcsolatok ápolása, vagyis, hogy az anyaországi diákok megismerkedjenek a határon túl élőkkel és az ottani látnivalókkal.

A kirándulók közül Sutyinszky Patrik a Pannon RTV riportterének elmondta: „Szerintem nagyon jó lesz, izgalmas programokkal. Már hallottam a múlt

évből, hogy voltak itt gyerekek az iskoláinkból, és a tanárok is azt mondták, hogy nagyon jó lesz, sok program lesz.” A magyar kormány támogatásával megvalósuló Határtalanul program célja, hogy magyarországi tanulók a Kárpát-medence különböző területeit látogathassák meg.

Nem csak gyerekeknek

A világ több tájáról érkeznek előadások a szabadkai 26. Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztiválra

Kínából, Dél-Koreából, Oroszországból, Lengyelországból, Olaszországból, Németországból, Belgiumból, Bulgáriából, Montenegróból és Magyarországról is várnak előadásokat a 26. Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztiválra, amelyet szeptember 22-e és 27-e között tartanak Szabadkán. A fesztivál alkalmával tizennégy előadást láthat a közönség.

A fesztivált 22-én az újvidéki Ifjúsági Színház Jack London A vadon szava című műve nyomán készült előadása nyitja meg, amelyet tíz éven felülieknek ajánlanak. A második napon, 23-án, három előadást tekinthetnek meg a nézők a versenyprogram keretében. Az egri Harlekin Bábszínház bemutatja a Tündérszép Ilona és Árgyelus királyfi című produkciót, az orosz Petruska Bábszínházról egy mesét láthatunk majd a halászlóról és a halacszkáról, de Kínából is érkezik egy előadás, amelyet gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt ajánlanak.

A fesztivál harmadik napján, 24-én, bulgáriai, szerbiai és németországi társulatok lépnek színpadra. A bolgár állami bábszínház Todor Valov rendezésében mutatja be a Grimm-mesék alapján készült Az aranylúd című előadást, ezen a napon a belgrádi Duško Radović gyermekszínház, Andersen A csodálatos tűzszerszám című meséjét játssza el, Németországból pedig egy szöveg nélküli produkció érkezik.

A negyedik napon, 25-én, szerbiai, olasz és lengyel előadásokat tekinthetünk meg. A szabadkai Gyermekszínház A szépség és a szörnyeteg című előadással száll versenybe, Olaszország egy különleges produkcióval, amelyből megtudhatjuk, hogyan válhat egy hűtőszekrény operaszínpaddá, Lengyelország pedig egy mesét mutat be egy jölelkű királyról, akit érdekel az alattvalói véleménye, és ezért cselhez folyamodik. A fesztivál utolsó előtti napján egy dél-koreai előadás láthatunk egy zenésről, a Szerb Köztársaság gyermekszínháza Branko Ćopić A sündisznó háza című műve alapján készült előadással szerepel, Belgiumból pedig A cipők című produkció érkezik.

Az idei fesztivált 27-én a montenegrói A tücsök és a hangya című előadás zárja, ezután pedig meghirdetik a díjazottakat is.

A fesztivál közönsége ezúttal is számos kísérőprogramra számíthat, egyebek közt kiállítások, tanácskozások, műhelymunkák és filmvetítések gazdagítják a műsorkínálatot.

Jó ötödikesnek lenni!

Hogyan élték meg az iskolakezdést a péterrévei Samu Mihály iskola ötödikesei, hatodikosai?

Minden tanévkezdés öröm. Még akkor is, ha vége van a nyárnak és a nyárral együtt a gondtalan pihenésnek, szórakozásnak. Ha nem is várta mindenki a tanévkezdést, azért valljátok be, jó volt találkozni a régen nem látott osztálytársakkal, szimpátiákkal, az oszival, a tanárokkal.

Hogy mindenki örül-e? Esetleg még vágyik vissza a nyári szünidőre, a táborokba vagy a tanító néni szeretetére? Erre a kérdésre adnak választ a péterrévei Samu Mihály iskola ötödikesei, hatodikosai, **Dávid Bálint Adrienn** és **Horváth Timea** magyartanárnők tanítványai: az ötödikes **Horváth Cintia**, **Koncz Viktória**, **Bakos Petra**, **Ördög Csongor**, valamint a hatodikos **Kőszegi Zsanett**, **Babenyac Linda** és **Szabó Réka**.

Cintia már unatkozott, éppen jó, hogy elkezdődött a tanítás.

– Jó volt találkozni az osztálytársakkal – mondja –, már kíváncsi voltam az új tantárgyakra is. Máris megkedveltem a rajzot, földrajzot, biológiát.

Viki is várta a tanévkezdést, mert már unta a telefont, tv-t, laptopot...

– Jó ötödikesnek lenni, jó, hogy felsősök vagyunk. Nem unalmas egyik szaktanteremből vándorolni a másikba. Egy kicsit hiányzik a tanító néni. Tegnap meglátogattuk. Megörült nekünk. Petra is várta már, hogy ötödikes legyen, mert sokat meséltek neki a felsőről.

– Kíváncsi voltam, milyen – jelenti ki Petra. – Sokan mondták, hogy nehéz az ötödik. Sok tanárhoz kell alkalmazkodni. Érdekes volt kezdetben tanteremből tanterembe vándorolni. Sok tanárt megkedveltem. Örültem az oszinak, s vele együtt megkedveltem a matematikát is.

Csongor is várta már, hogy találkozzon az osztálytársakkal.

– Sokszor csak SMS-eztünk – jelenti ki Csongor –, és már vártam, hogy személyesen is találkozzunk, hogy elbeszélgessünk, hogy elmeséljem, mi minden történt velem a nyáron: a pecázást, a bulgáriai nyaralást, a medúzákval való bajlódást. Hogy a testvéreimet meg is csípte... Ezt mind el kellett mesélni.

Adrianna is várta, hogy újra láthassa a barátait, osztálytársait.

– Három hetet nyaraltunk. Sokáig nem tudtam találkozni az osztálytársakkal, már ezért is vártam a tanévkezdést. Meg az új tantárgyra, a fizikára is kíváncsi voltam.

Lindának is bőven volt már mesélni valója.

– A nyáron ünnepeltem a szülinapom, ott volt a barátnőm is, ott is aludt nálam, aztán én mentem az ő szülinapjára. Sétáltunk a Tisza-parton. Ezt mind el kellett mesélni.

Réka már a gyermekhétre gondol.

– A nyáram mozgalmas volt, örültem a jó időnek, csak azt sajnálom, hogy már vége van. Hosszabb is lehetett volna. Vártam én is, hogy beszélgessünk az osztálytársakkal, elmesélhessem az egyiptomi nyaralást, ahol ültem a tevéen, fűrdtem a Vörös-tengerben. Alig várom már a gyermekhetet, a rendezvényeket.

Zsanettnek is hiányoztak az osztálytársak.

– Kíváncsi voltam én is, milyen lesz a fizika – meséli –, mert azt hallottam, nehéz tantárgy. Eddig elfogadhatónak tűnik. És vártam, hogy elbeszélgessek az osztálytársaimmal, barátaimmal, hogy elmeséljem, milyen jó volt a Batty táborban, aztán pedig a görögországi nyaraláson. Nagyon készültem erre a tanévkezdésre. Örülök, hogy kaptam új táskát, füzeteket, rajzfőlszerelést, új cipőt, mert a régit kinőttem. Sajnos még nem kaptuk meg a könyveket, ez szomorú, nem tudunk majd haladni az anyaggal...

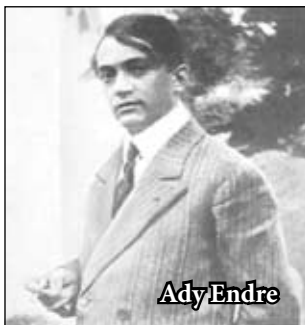
Dávid Bálint Adrienn, a hatodikosok magyartanárnője megnyugtatja a diákokat, ne aggódjanak, mert megoldja a problémát: mindenki megvásárolta a régi hatodikos könyveket, s azt használják. Ami az új program szerint nincs benne az olvasókönyvben, azt kivetítőn láthatják majd a diákok, vagy nyomtatott formában viszi be a tanár az órára.

Koncz Erzsébet

Ők nem bánják, hogy megkezdődött a tanév – Beszélgetőtársaink Dávid Bálint Adrienn magyartanárnővel

200 éve, 1819. november 24-én indult el Nagyenyedről Körösi Csoma Sándor, hogy Konstantinápolyon, Aleppón, Teheránon keresztül eljusson Indiába, őseink nyomát kutatva. Indiában többek között a tibeti nyelv tanulmányozásával foglalkozott és megírta az első tibeti-angol szótárt.

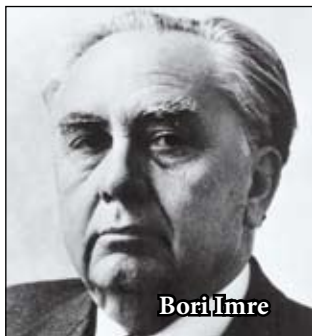
Ady Endre

100 éve, 1919-ben hunyt el Ady Endre, a magyar politikai újságírás és modern költészet egyik legfontosabb alakja.

Mire bukkantunk...

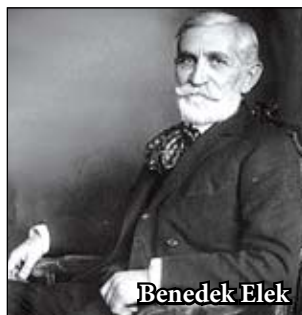
... a 2019-es kerek évfordulókat böngészve?

Ugyanebben az évben hunyt el a Szabadkához köthető Csáth Géza orvos, író (1887–1919), aki a pszichoanalízis szempontjainak felhasználásával írta meg az Egy elmebeteg nő naplója című művét.

Boril Imre

90 éve, 1929-ben született Kertész Imre, az egyetlen magyar származású Nobel-díjas író, valamint Boril Imre

Benedek Elek

vajdasági irodalomtörténész, Kányádi Sándor költő és Benedek Elek író, újságíró.

75 éve, 1944-ben hunyt el Radnóti Miklós költő, műfordító,

40 éve, 1979-ben hunyt el az egypercesek szerzője, Örkény István író, dramáíró, valamint Gábor Dénes magyar származású Nobel-díjas fizikus, a holográfia feltalálója is.

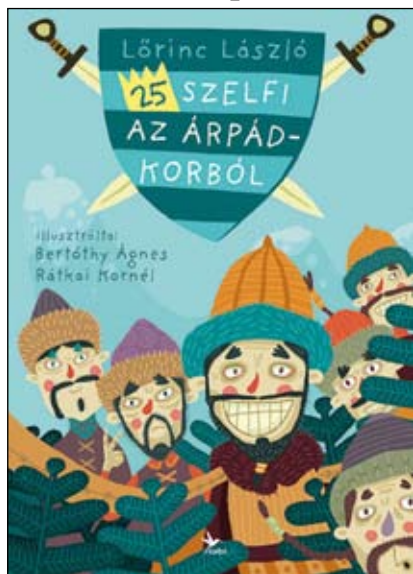
Márai Sándor

30 éve, 1989-ben hunyt el San Diegóban Márai Sándor író, költő, a kassai születésű világpolgár, aki élete nagy részét emigrációban, európai országokban és az Egyesült Államokban töltötte. Magyarországon csak az 1980-as években kezdtek újra felfedezni, igazán népszerű halála után lett, ekkor már műveinek francia és olasz fordításai is sikert arattak. Szintén három évtizede hunyt el a magyar nyelvű gyermeklira kiválósága, Weöres Sándor költő, műfordító.

Tíz éve hunyt el Brasnyó István vajdasági író, költő.

KÖNYVAJÁNLÓ

Lőrinc László:
25 szelfi az Árpád-korból

Honfoglalás, csata, királyi esküvő – vajon milyen szelfiket posztoltak volna ezekről az eseményekről Árpád-kori eleink, ha ij, bárd és lúdtoll helyett okostelefont tartanak a kezükben? Merthogy lelkesen posztoltak és kommenteltek volna, az tuti.

Árpád vezér, István király, Gizella királyné, Szent Margit vagy épp Gellért püspök ezeken a renghagyó történelemórákon hús-vér emberként jelennek meg: örülnek, sírnak, és persze húzzák egymást.

És hogy mi történhetett valójában – mi az, amit a történészek biztosan tudnak –, a fejezetek végén található összefoglalókból derül ki.

Bosnyák Viktória:
A nagy szókincsrablás

Ficsúrt nem véletlenül hívják Ficsúrnak, hiszen ő a leghelyesebb fiú egész Szinonima Cityben. De a szókincse, nos, az nem túl gazdag. Sőt, kifejezetten szegényes. Igen ám, de Ficsúr nagyon csipi I. Elegancia királynő, aki köz tudottan rajong a szinonimákért. Ezért is tölt annyi időt Rolival, a legválasztékosabban tárgyaló trollal. Ficsúr minden eszközt bevet, hogy Elegancia közelébe férkőzzön, és olyan szókincset akar, mint amivel Roli büszkélkedhet. Találkozik is a híres varázslóval, de a varázslat nem egészen úgy sikerül, ahogy tervezték. Itt már csak a Szöszki segíthet! Vagy a SZÖSZI?

Mike Barfield: Nyomozás a kémiai elemek után

A periódusos rendszer elemeit sorra vevő kötet kicsiknek és nagyoknak is érdekes és szórakoztató olvasmány, egyben remek kiegészítője az általános iskolai tananyagának. Minden elemnek feltünteteti a legfontosabb tulajdonságait: megjelenés, veszélyesség és a szupererő, és felsorolja, hol találkozhatunk vele. Látványos, ugyanakkor otthon is elvégezhető po-fonegyszerű kísérleteket mutat be. Az elemek felfedezésének történetét vicces Atomképregények formájában ismerteti. „Otthonunkban, a Földön, sőt az egész univerzumban minden – a mikrobaktól a hegyekig, a nagymamától a galaxisokig – icipici építőköckökből áll. Több mint száz ilyen kis építőköckök ismerünk, melyeket a tudósok kémiai elemeknek neveznek.”

Napsugár fesztivál Adán

Háromszáz helybéli és környékbeli gyermek vett részt szeptember második vasárnapján Adán a központi iskola udvarán immár hatodik alkalommal megszervezett Napsugár fesztiválon, amelyen a lurkókat egy eseménydús, színes gyermekdelután várta telis-tele játékkal, jókedvvel és meglepetésekkel.

A fiatalok kilenc kézművesstandon élhették ki kreativitásukat, hús akadálypályán és játékalomáson vetélkedhettek és játszhattak, illetve élvezhették a topolyai Napsugár bábszínház előadásait, a Story-sarokban tanulságos bibliai történeteket hallgathattak meg, valamint zsonglörködhetnek, ugyanakkor a helyszínen volt arcfestés, lufihajtogatás, ugrálóvár, csúszda és trambulín is. Az ajándékasztalról a gyermekek játékokat és könyveket vehettek el, a tombolán különféle játékokat és használati eszközöket nyerhettek, sőt uzsonnát is kaptak. Mindezt teljesen ingyenesen biztosította a szervező, a Krisztus Evangéliumi Egyházának adatai gyülekezete. Holló Szabó Beáta főszervezőtől megtudtuk, hogy hat évvel ezelőtt a budapesti Palánta gyermekmisszió megkeresésére társ pályázóként rendezték meg először a fesztivált Adán, és annyira jól sikerült, hogy azóta már helyi szervezésben tartják meg.

– A fesztivál egyik legfőbb célja az, hogy szervezzünk egy délutánt, amikor a gyermekek tényleg gyermekek lehetnek, vagyis önfeladtnak játszhatnak, biztonságos környezetben és felügyelet mellett. Olyan játékokat, kézimunkákat, feladványokat és mesesarkot kínálunk nekik, amelyekről tudjuk, hogy szeretik őket – nyilatkozta többek között a Magyar Szónak a főszervező.

Cs. Zs.

Máté nagy sikere

A szerbiai oktatási minisztérium és a Szerbiai Képzőművészeti Szakosok Egyesülete által meghirdetett országos képzőművészeti pályázaton az alsósok korcsoportjában 3. helyezést ért el Erdélyi Pataki Máté, a szabadkai J. J. Zmaj iskola 2. osztályos tanulója.

Máté és díjazott alkotása

Megújul a temerini Kókai Imre iskola

Nehéz tanév elé néznek a temerini Kókai Imre iskola tanulói, tanárai, személyzete és a szülők is, ugyanis a nyár folyamán megkezdődött az iskolalépcső felújítása, így most három épületben folyik az oktatás, a teledi kihelyezett tagozaton, a Petar Kočić Általános Iskolában, ahol az alsósokat helyezték el, valamint a Lukijan Mušicki középiskolában, ahova a felsősök járnak. Az egyik épületben két váltásban, a másikban háromban folyik az oktatás.

Két éve felújították a Petar Kočić iskola épületét, most a Kókain van a sor. A renoválást még a múlt a tanév végén elkezdték, és a tervek szerint 200 nap áll a rendelkezésre a munkálatok befejezésére. **Sziveri Béla** iskolaigazgató emlékeztet arra, hogy az iskola 1968-ban épült, és ekkora felújítás azóta még nem történt. 2014-ben volt ugyan bizonyos felújítás, akkor a tartománytól kaptak négymillió dinárt, ebből az összegből megjavították a tetőszerkezetet, és más kisebb felújításokat is elvégeztek. Elsősorban az ablakok cseréje tette szükségessé a renoválást. Most kicserélik a nyílászárókat, elvégzik az épület hőszigetelést, a vizesgócok felújítását, a padlózat cseréjét, a tető felújítását és természetesen a tantermek, folyosók és a külső épületfalak festését. A következő tanévben remélhetőleg egy szép, egészséges, rendezett épületben kezdhetik a tanévet a tanulók.

A Tanösvény mentén

A palicsi Miroslav Antić iskola alsós tanulói augusztus végén a Ludasi-tó környékével ismerkedtek, hogy minél többet megtanuljanak annak növény- és állatvilágáról. Alkottak, játszottak, szórakoztak, új barátokkal és élményekkel gazdagodtak. Tudásukat a szakmunkatársak előadásai és a Tanösvény segítségével bővítették **Szekeres Ottó** és **Milan Vukotić** ornitológusok, valamint **dr. Mészáros Gábor** biológus vezetésével. **Kis Aranka** bemutatta legújabb verseskötetét, és megajándékozta vele a gyerekeket. Az iskola tanárai: **Krivošija Feliks**, **Petrović Miroslav**, **Stevanović Dijana**, **Peić Vörös Flóra** és **Zec Zsuzsanna** edukatív, kézműves, kreatív, játékos és sporttevékenységeket szerveztek. A tábor támogatói Kovács Gábor, Szakács Tamás, Balogh Ferenc, Csömöre József, Varga Csaba, Zemkó Sándor, valamint a Szekeres, Vörös, Bukovec és Nagygyörgy család voltak.

Zec Zsuzsanna, Miroslav Antić iskola, Palics

Egy kutya élete

A nevem Luna, egy beagle vagyok, és 2015 áprilisában új családhoz kerültem. A családon Danit, Renit, apát és anyát értem.

Apának és anyának nem tudom az igazi nevüket, mert Dani és Reni mindig úgy hívják őket. Egészen kellemes és tágas udvaruk van. Teltek-múltak a napok, amíg kaptam egy kis házikót és egy szőnyeget is mellé, hogy ne fázzak. Igen ám, de nyár közepe van, ami azt jelenti, hogy ha bemegyek a házamba, felforr az agyam. Így hát most a virágokon alszom. Első éjszaka kényelmes volt, de minden alvás után kényelmetlenebb lett. Elhatároztam tehát, hogy kirángatom a szőnyeget a kulipintyómból. Nagy nehezen, de sikerült. Reggel, amikor meglátták, hogy végre a házacskámban alszom, nagyon megörültek. Egy héttel később Dani és Reni kijöttek az udvarra, de nem akartak velem játszani. Inkább odamentek a faházam oldalához, és valamit odafirkantottak. Biztos valami vicceset, mert közben nagyokat nevettek. Szeretek ásni is, csak akkor nem, ha rossz +helyen forgatom meg a földet. Ezt akkor veszem észre, ha apa megindul felém, és csúnyán néz rám. Ilyenkor elszégyellem magam, és vagy besietek a házamba, vagy lefekszem a földre. Teltek-múltak az évek, és mire észbe kaptam, már betöltöttem a huszonnyolcadik életévemet, amit az emberek négy évnek számolnak. Olyan furcsa, hogy náluk ilyen lassan halad az idő. Ismét nyár volt, ami azt jelentette, hogy a családom megint utazik valahova nélkülem. Csakhogy idén más volt, mint gondoltam. Dani, úgy néztem, felém indul, és ezért nagyon megörültem. De hirtelen kikerült, és a pórázt vette a kezébe. Annyira boldog voltam, hogy örömben már ugráltam. Azt hittem, hogy megyünk sétálni. Már indultam volna felfedező utamra, de Dani megrántotta egy kicsit a pórázt a guruló járgányok felé. Félttem ettől az óriási valamitől. Azt hittem, hogy bekap és megesz. Reni a kinyitotta a bestia oldalát. Dani megemelt, és betett oda. Amikor megindultunk, anya és apa azt mondták, hogy ez az autó. Már nem is volt annyira ijesztő. Az ablakon kidugtam a fejem, és füleim úgy lobogtak, mint a zászlók. Kicsit benyálaztam az autót, amiért apa mérges lett. Nagyon élveztem az utat.

Imádom a családom, és nem akarom ezeket a kedves embereket itt hagyni.

Papp Eszter, 6. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Az én barátom (Porté-arckép)

A legjobb barátomat Dávidnak hívják. Őt az óvodában ismertem meg.

Tizenkét éves. Van egy öccse, akit Krisztiának hívnak, de csak Krisztiának szólítják. Dávid sokszor mesél vicces történeteket és

vicceket. Nagyon jó humora van. A kedvenc színe a fekete. Szeme barna, haja barna és rövid. Szeret futballozni. Jól véd, és jól vezeti a labdát. Mindig őszinte és segítőkész. Ha valami bánatom van, akkor megvigasztal. Sohasem hazudik. Figyelmes és, ha kell, akkor fegyelmeztet és nyugodt is tud lenni. Ha valakit csúfol minket, akkor kiállunk egymásért. Együtt járunk néptáncra. Szombaton egy néptáncversenyen vettünk részt, arany helyezést értünk el, nagyon örültünk. Kár, hogy már délután hazaindultunk Becséről. Dávid szereti az állatokat. Neki egy kutyája és hét macskája van otthon. A pizzát és a gombóclevest kedveli legjobban az ételek közül. A horrorfilmek a kedvencei. Szerte a természetben játszani, de ha az idő ezt nem engedi, akkor bent játszik. A Medal of Honort játssza a számítógépen.

Örülök, hogy van ilyen jó barátom, mint Dávid.

Horvát Dániel, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A beszélő pulyka (Képzelt riport)

Egyszer kimentem a hátsó udvarba, és eszembe jutott, hogy vannak pulykánk, ezért elmentem interjút készíteni velük.

- Szia, pulyka, hogy hívnak?
- Csá, Pulykesznek hívnak.
- Szeretsz itt lakni? A szomszédaidat szereted?
- Szeretek itt lakni, bár néha hozhatnának nekünk friss fűvet. A szomszédaimat szeretem.
- Mi az oka annak, hogy mindig mérges vagy?

- Az az oka, hogy nem szeretem, ha hangoskodnak, és ha elkezdnek ugatni a kutyák.

- Ha már a kutyákról van szó, te szereted a kutyákat?

- Nem igazán, mert sok rokonomat legyilkolták.

- Mi a helyzet a szerelemmel, szerelmes vagy valakibe?

- A szerelem nálam most nagy, mert az a pulyka ott a sarokban nagyon tetszik.

- Vannak barátaid?

- Igen, három.

- Ki a legjobb barátod?

- A Pistának a fia, Frici.

- Milyen volt a mai napod?

- Remek, mert ma kiengedtek a kacsákhoz és a libákhoz az udvarba.

- Hogy hívják a szüleidet?

- Apu Józsi, anyu Mancsi.

- Szerinted mit gondolt a gazdád, amikor megvett?

- Szerintem azt, hogy milyen szép, cucci, puha és aranyos vagyok.

- Amikor rád dobtam a fát, csutkát, kavicsokat, akkor mérges voltál?

- Eléggé mérges voltam.

- Köszönöm szépen, hogy velem voltál, legközelebb is gyere. Szia!

- Majd jövők, ha nem vágnak le! Szia!

Gere Szilvia, 6. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Attól szép a világ, hogy különbözünk!

A rokonaim közül, azt mondják, rá hasonlítok legjobban. Andrea huszonhat éves, alacsony, barna hajú, kék szemű lány. Tetszik a foglalko-

Képzeltbeli virágok

Kecskés Benedek, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

zása. Az újvidéki dr. Milan Petrovic Általános és Középiskola gyógypedagógusa. Ebbe az iskolába speciális oktatást igénylő diákok járnak, akik nem tudják követni a többi iskolára előírt tananyagot. Elhívtam egy őszi délutánon, hogy meséljen bővebben a munkájáról. Jelenleg négy elsős diákot tanít.

– Hogyan folyik nálatok a tanítás?

– Az órák nálunk harmincpercesek. Van két nagyszünetünk. Mivel a diákok még nem tudnak figyelni, nem tarthatom meg az előírt órarend szerint az órákat, hanem kihasználom azt a rövid időt, amikor figyelni tudnak rám.

– Hogyan osztályozod őket?

– Elsőben nálunk sincs osztályzat. Másodiktól kapnak jegyeket. Különböző feladatokat kapnak, például be kell dobniuk a labdát a piros vödörbe. A sikeres próbálkozások alapján osztályozzuk őket.

– Hogyan néz ki belülről az iskola, miben különbözik a többi intézménytől?

– Nálunk is vannak tantermek, van ebédlő, udvar, tornaterem stb. Csak a falakon többnyire szivacs van, hogy ne tudják megsérteni magukat, megpróbáljuk biztonságossá tenni a helyet számukra. Van ezenkívül még lift, hogy a tolokocsisok is tudjanak közlekedni. Található az iskolában néhány szoba, ami nincs a többi általános iskolában. A fehér szobába akkor vezetjük be a gyerekeket, ha nagyon mérgesek, és nem tudjuk megfékezni őket. Itt ütlegethetik a szoba bármelyik részét, minden szivacsból van. Van egy hinta, ami kék színű, szintén szivacsból, és egy narancssárga bokszzsák is. Található itt még sószoba, valamint még két másik szoba. Az egyikben az érzékszerveket fejlesztjük, a másikban pedig a felszereléssel a motorikus képességeket. A szenzoros szobában vannak különböző színű villanyok, zene, masszíro-

zópárnák stb. Ebben a szobában fejlesztjük a látást, hallást, tapintást. A másik szobában vannak trambulinok, kéz- és lábügységet fejlesztő dolgok.

– Milyen a tantervük?

– Anyanyelvből nem tanulnak írni, olvasni, megtanulják a saját nevüket. Mivel ők nem beszélnek, képekkel kommunikálunk. Először mindig megfogták a kezemet és húzták. Így jelezték, hogy valamit kérnek. Két hónap alatt megtanítottuk őket képekkel kommunikálni.

– Egymással barátkoznak?

– Nem. Mindenki a saját világában él. Zenére szoktak egymással táncolni, de azt is akkor, ha én irányítom őket. Maguktól nem.

– Örülsz, hogy ezt a szakmát választottad?

– Igen, nagyon. Ezek a gyerekek másminyenek, mint a többi ember. Tagja vagyok egy Down-szindrómásokkal foglalkozó egyesületnek. Velük külön öröm együtt lenni. Mindig lehet látni rajtuk, ha örülnek. Ha el is szomorodnak, gyorsan túllépnek rajta. Mindig szeretettel várnak. Amikor rossz napom van, és elmegyek hozzájuk, jókedvre derítenek.

Andrea arcán látszik, hogy elégedett. Amikor búcsúztam tőle, megkértem, hogy juttassa el adományomat az egyesületnek, ahol már én is jártam, és sok szeretetet kaptam. Érdeemes őket megismerni!

**Bancsi Kata, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

A kedvencem

Sajnos, az én kutyusom már nem él, viszont még tisztán emlékszem rá. Pumukli egy német juhászkutya volt, világosbarna szőren fekete pöttyök voltak. Az eredeti neve Szúnyog volt, de valljuk be, hogy egy kutyának ez elég furcsa név. Azért is Pumukli lett a neve, mert akkor ment

egy népszerű rajzfilm, aminek a főhőse egy izgómozgó kis bajkeverő manó, és az én kutyusom is ilyen volt.

Úgy került hozzánk, hogy kölyökkorában el akarták altatni, mert az akkori gazdája nem tudott róla gondoskodni, szerencséjére az állatorvosi rendelő mellett egy benzinkút állt, ahol az egyik dolgozó befogadta. Jött a következő probléma: akik befogadták, azoknak már volt egy kutyájuk, másrészt Pumukli (akkor még Szúnyog) nem volt a világ legrendesebb és legszófogadóbb kutyája, de ha visszavitték volna, ugyanaz a sors vár rá, hogy elaltatják. Akik befogadták, azok ismerték apát, és mivel apa és anya akkoriban költöztek össze, meg még nem volt kutyájuk, befogadták, megmentve őt a haláltól. Eleinte az udvar hátsó részében kapott házat, majd miután megszülettem, az udvar nagyobb részét elkerítették, s az lett az ő területe. Miután elköltöztünk abból a házból, egy új kutyaházat kapott, és az övé lett az egész kert. Amikor idősebb lettem, anyáék megengedték, hogy kint játsszak vele. Nem volt különösebb játékunk, eldobtam a labdát, ő pedig visszahozta. Ha elfáradt, leültem, ő odajött mellém, és olyankor elkezdtem beszélgetni vele. Néha kivettem valami nassolni valót, például vés pácát, akkor azt mindig megosztottam vele. Nem volt különösebb rossz tulajdonsága, talán csak az, hogy néha kicsit szeleburdi volt. Egyébként nagyon kedves volt, ragaszkodó, ugyanis első találkozásunkkor egy arcnyalással köszöntött, nem ugatott, nem bújt el, csak odajött, és megnyalta az arcom. Azt ki kell emelnem, hogy nagyon türelmes volt, ugyanis, hangsúlyozom, hogy nem voltam túl kicsi, de nem is voltam túl idős. Egyszer csak odahívtam az én kutyusomat, és elkezdtem vele fodrászosat játszani, amit annyit jelentett, hogy leül egy helyre, és egy kicsit megnyírom a farkát. Az egész történetben az volt a legfurcsább, hogy ő ezt nyugodtan tűrte. Volt még egy kis kalandunk, ami az összetartozást jelképezi. Május elsején mindig sütögetünk az udvarban, és Pumukli el akart csenni egy kolbászt, viszont apa ezt észrevette, és azonnal rászólt. Pumukli arrébb ment, leült, láttam rajta, hogy mennyire szeretné azt a kolbászt. Amikor megsült, elvettem egyet a tányérból, mondván, hogy én kérem, és gyorsan odaadtam Pumuklinak, aki örömmel elfogyasztotta. Úgy gondoltam, hogy sikeres volt az akció, mivel nem szólt rám senki, vagy csak rám hagyták.

Pumukli olyan kutya volt, amelyet mindenki szeretne, kedves, türelmes, játékos, szeleburdi, mégis nyugodt. A történet úgy ért véget, hogy a szomszédok azt mondták, mindig átmegegy és rendetlenkedik. Anyáék nem szerették volna, hogy véletlenül megegyen valamilyen mérget. Amikor idősebb lett, elaludt, és egy reggel nem ébredt fel. Szomorú a történet vége, de arra gondolok, hogy sok-sok szép emléket hagyott nekem.

**Csincsik Réka, 6. osztály,
Csek Károly iskola, Ada**

**A kiskakas gyémánt félkrajcárja
Bajusz Dániel, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa**

Versenybe szállnak a vajdasági robotok

Novemberben Győrben tartják meg a Lego-robot Világbajnokságot, azaz a World Robot Olympiadot (WRO), amelyre várhatóan a világ 65 országából 3 ezer résztvevő érkezik. A kategóriák első helyezettjeként a világdöntőn hat magyar csapat vehet részt.

Magyarország az első olyan európai ország, amelyik elnyerte a jogot a világbajnokság megszervezésére. A megmérettetéshez Szerbia is csatlakozik, a nemzeti döntőt szeptember végén tartják meg Szabadkán, az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán, ahol a majdani résztvevők felkészítése már megkezdődött, egyebek mellett a nemrégiben megtartott hétvégi, Robotok az oktatásban elnevezésű továbbképzés keretében.

Ez lesz az első alkalom, hogy Szerbia is részt vesz a robot-világbajnokságon, amelyik nemcsak az azon elnyerhető elismerések szempontjából releváns, hanem a felkészülés során elsajátítható kompetenciák okán is. A versenyen a csapatok robotjukat LEGO MINDSTORMS® elemekből építik meg, de versenykategóriától függően a többi vezérlő, építőanyag vagy programozási nyelv használata is megengedett. A szerbiai döntőn való részvételre szeptember 19-ével bezárólag lehet jelentkezni. Az érdeklődők a wro.rs honlapon tájékozódhatnak a részletekről, és ugyanitt regisztrálhatnak is, ha részt szeretnének venni a nemzeti döntőn.

Dr. Námesztovszki Zsolt, az MTTK dékánhelyettesének elmondása szerint a szerbiai döntő pontos időpontjáról a későbbiekben hátróznak, annyi biztos, hogy valamikor ennek a hónapnak a végén tartják meg, feltehetőleg szeptember 26-án vagy 28-án. Eddig tíz csapat jelezte, hogy biztosan indul a versenyen.

– Több korosztályban versenyeznek a fiatalok: tíz év alattiak, 12 év alattiak, továbbá a 13 és a 15 év közöttiek, valamint a 16 és a 19 év közöttiek, vagyis az óvodától az egyetem első évéig vannak kategóriák. Eddig a 13 és a 15 év közöttiek jelentkeztek a legtömegesebben. A jelentkezők három kategória közül választhatnak: regular, open és foci. Amennyiben kategóriánként lesz öt jelentkező, kategóriánként egy-egy csapat jut tovább a magyarországi világbajnokságra. Azt is fontos elmondani, hogy a versenyen való részvétel nem iskolához kötött. Több esetben is szülők összefogásával és tanár részvételével alakult ki műhely, ahol a gyerekekkel foglalkoznak. A csapatokat 2-3 versenyző és egy csapatvezető alkotja. A csapatok, amelyek vállalják a versenyen való indulást, egyéves használatra térítésmentesen megkapják a robot-szettet. Ez rendkívül megkönnyíti a résztvevők helyzetét – taglalta Námesztovszki Zsolt.

A világbajnokság és egyben a szerbiai döntő központi témája a smart cities, azaz az okosvárosok. Ennek lényege az, hogy a vonalkövető robotok az okosvárosban, vagyis a pályán, a pontból eljussanak B pontba, közben pedig feladatokat kell elvégezniük, emelte ki Námesztovszki Zsolt, mondván, hogy a kapott feladatokat a csapatok tetszésük szerint oldják meg. Ezt megelőzően a résztvevők összerakják saját robotjukat, majd következik a programozás. A robotoknak saját maguknak kell elvégezniük a feladatokat, kizárólag a legkisebb résztvevők irányítják távvezérléssel eszközeiket. – Tudni kell, hogy a gyerekek nem kódolni fognak. Vizuális blokk alapú programozásról van szó, vagyis egymásba illeszthető grafikus elemek segítségével oldják meg a feladatnak ezt a részét.

P. E.

Samsung-élményközpont Londonban

A Samsung megnyitotta KX élményközpontját London King's Cross negyedében. A Coal Drops Yard területén található új, 20 ezer négyzetméteres bemutatóteremben a londoniak és a városba látogatók megismerkedhetnek a helyi kultúrával és a Samsung egyedi innovációival. Az ingyenesen látogatható programok közé tartoznak:

Digitális pilótafülke: A különleges csatlakoztatott vezetési élményt kínáló eszköz az elsők között mutatja be a felhasználóknak az önvezető technológia jövőjét. A látogatók megismerkedhetnek például a Bixby intelligens asszisztenssel, amellyel a sofőr egyszerű hangutasításokkal vezérelheti a rádiót, vagy kipróbálhatják azt a memóriarendszert, amely figyelmezteti a jármű vezetőjét, ha a figyelme lankadna. Emellett tesztelhetik az okosothon-vezérlési funkciókat is, amelyekkel az autó utasai akár ellenőrizhetik a hűtőjük tartalmát, vagy kezelhetik az otthoni kaputelefont.

Galaxy Graffiti: A brit főváros a street art igazi központja, ez ihlette az eszközt, amellyel a látogatók egy virtuális, 10 méter széles képernyőn megjelenő háttérre készíthetik el saját alkotásaikat. A londoni helyszíneket díszítő rajzokat ezután megoszthatják a közösségi média felületeiken.

DJ Galaxy: A zenerajongó felhasználóknak különleges élményt nyújthat a helyszín, ahol egyedi zenei témákat hozhatnak létre, adhatnak elő és rögzíthetnek egyetlen Samsung okostelefonnal.

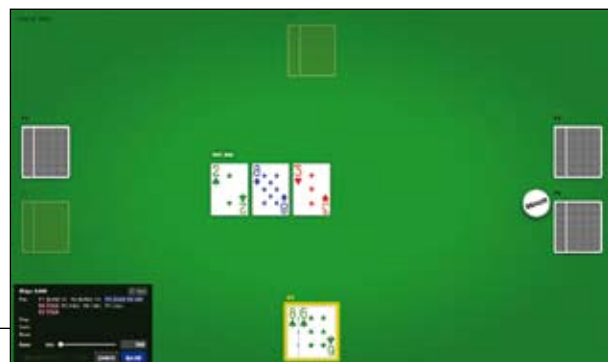
3D-s én & kollázs én: Azok, akik szeretnék az önkifejezés egy szórakoztató formáját kipróbálni, elkészíthetik és hazavihetik saját 3D mini figurájukat, vagy a szelfijükből egy egyedi kollázt varázsolhatnak, amelyet megoszthatnak a közösségi médiában.

Profi pókerjátékosokat győzött le a Facebook mesterséges intelligenciája

Világbajnok pókerjátékosokat győzött le egy új számítógépes program, amelyet a Carnegie Mellon Egyetem közreműködésével a Facebook mesterséges intelligenciával foglalkozó részlegén fejlesztettek ki. Ez az első szoftver, amely egyszerre több játékos ellen is eredményes.

– Úgy tekintünk a blöffölsre, mint egy nagyon emberi sajátosságra. Mi azonban úgy látjuk, hogy a blöffölés valójában matematikai alapokon nyugszik. Amikor a szoftver blöfföl, arra nem megtévesztésként vagy tisztességtelen módszerként tekint, hanem mint a pénzszerezés leghatékonyabb módjára – mondta a Facebook mesterséges intelligenciával foglalkozó csapatának vezetője.

A szakember szerint mindössze 20 órányi tanulás elegendő volt ahhoz, hogy a mesterséges intelligencia képes legyen legyőzni a profi pókerjátékosokat. A szoftver átlagosan ezer dollárt nyert óránként a bajnokok elleni játékokban.

Több a koala, mint a növény

Ausztráliában természetes ellenség nélkül élnek az aranyos koalák, azt gondolhatnánk, jól megy a soruk. De nem így van. Szakemberek figyelmeztetnek, hogy a koalák teljesen felélik az ausztrál erdőket, aminek komoly hatása lesz a régióban élő több ezer erszényes egészségére. Sokan mesterséges ritkításukban látják a megoldást, mert annyira súlyos a helyzet. Az újszülött koalák mindössze pár nap után éhen halnak, mert az anyjuk képtelen gondoskodni róluk. Épp ezért történetének legnagyobb koalaritkításába és -áttelepítésébe kezdett az ausztrál Victoria állam. A helyi vadőröknek meg kellett kezdeniük az éhező és beteg állatok elaltatását, az egészséges nőstények egy részénél pedig fogamzásgátlást alkalmaznak. A helyi vadvédelmi hatóságok 2013-ban és 2014-ben több mint 700 erszényest altattak el titokban, de az állatok száma továbbra is túlságosan magas, és ez nem csupán a populációra, hanem a koalák élőhelyére is fenyegetést jelent. Hektáronként kevesebb mint egy koalának kellene lennie, most pedig néhol 15–20 állatot találunk egyetlen fán, ami azt jelenti, hogy a fák is gyorsan kivesznek. (Origo.hu)

Tudod-e?

A koala majdnem kizárólag eukaliptuszlevelekkel táplálkozik, a folyadék-szükségletét is ebből biztosítja. A nőstények egyedül élnek és külön körzetük van, amelyet ritkán hagynak el. A hímek nem kötődnek területhez, de nem tűrik el egymást, főleg a párzási időszakban. A koalák nem készítenek fészket, hanem a fa ágán alszanak. Általában lassan mozognak. Át is tudnak ugrani az egyik fáról a másikra, de csak akkor, ha elég közel vannak egymáshoz. Hosszabb utakat a földön tesznek meg. Veszély esetén meglepő gyorsasággal galoppoznak a legközelebbi fáig, melyre biztonságos magasságig felmenekülnek. Ott aztán türelmesen megvárják, amíg a támadó elmegy.

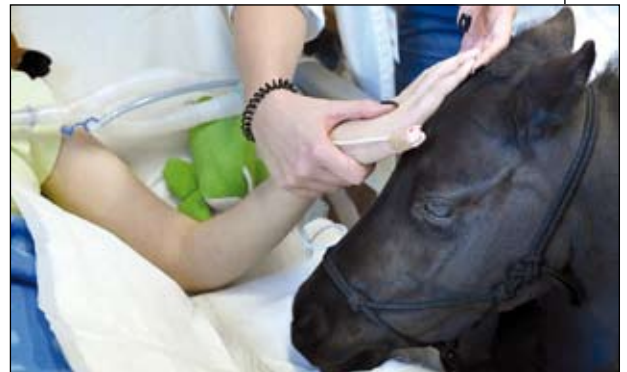
Virágzik az őszi kikerics

Meghökkenítő, hogy a liliomfélék (*Liliceae*) családjába tartozó, gyönyörű évelő növény minden része mérgező. Virágzárkor levéltelen, a levélzet és a termés tavasszal fejlődik. A levelek által termelt, a hagymában raktározott tartalék tápanyag felhasználásával kora ősszel jelennek meg a virágok, ám megporzás után gyorsan elhervadnak. A magház a talajban telel. Tavasszal a nagy méretű termés 5-6 levéllel együtt jelenik meg. Az érett magvak egy ragacos függeléssel tapadnak az állatok lábára, majd egy idő után a talajba taposódnak, és egyre nagyobb területen terjednek el.

Az őszi kikerics meglehetősen gyakori fajnak számít vidékeinken is, szépsége sok embert elbűvöl. Nem védett, de kirándulásaink alkalmával vigyázzunk rá!

A minilovak mint terápiás állatok

A minilovakat egyre szélesebb körben alkalmazzák terápiás állatként, hiszen ezek a kis állatok rendkívüli kedvességgel közelednek mindenkihez.

A minilovak tenyésztésének a pompás testalkat és a kiváló természet volt a célja. A minilovak magassága 86 és 97 cm közötti, könnyen taníthatók, kedves természetük van, és a saját súlyuk négyszeresét képesek elhúzni. Bár a minilovak gondozása majdnem megegyezik nagyobb fajtársaikkal, bizonyos egészségügyi problémákra érzékenyebbek. A minilovak különböző szerepekre alkalmasak, azonkívül, hogy lehetnek házi kedvencek és versenyek résztvevői, ezek a kiváló természetű lovak csodálatos terápiás állatok, de egyszerű vakvezetők is, mivel nagyon jól érzékelik a környezetüket. Egyre többször tűnnek fel terápiás állatként a kórházakban és idős otthonokban. Az állatok közelsége mindenképp jó hatással van a valamilyen lelki traumát átélt emberekre. Bármilyen állatról legyen is szó, az elv ugyanaz: az állatok játékos módon ébresztenek bizalmat a lelkiileg, szellemileg vagy testileg sérült emberekben. Az állatokkal való foglalkozás elősegíti egyes betegségek gyógyulását, javulását vagy szinten tartását.

Vajon a minilovak kiegyenlíthetők a pónilovakkal? Nem. Színes mítoszok keringenek az amerikai miniatűr ló eredetéről. Már a XVI. századból már találtak feljegyzéseket, amelyek szerint kedvtelésből miniatűr lovakat tenyésztett Európában a Habsburg nemesség. 1650 körül XIV. Lajos hivatalosan felvette a fajtát mint egzotikus fajtát a királyi állatkertbe. 1765-ből festmények és cikkek tanúskodnak a miniatűr fajta jelenlétéről. A XIX. század végén Angliában Lady Estella Hope és nővérei szigorú tenyésztési programot követve már a fajta stabilitását és tisztaságának megőrzését tűzték ki célul. Az Egyesült Államokban a miniatűr ló a XX. század közepén jelent meg nagyobb számban. Itt tovább nemesítették, finomították, amihez több pónitípust is bevontak: hackney póni, shetland póni, wels póni, falabella stb.

Jelenleg is folyik a vita, hogy a fajta melyik kategóriába sorolandó: ló vagy póni? Méretét és a fajta múltját tekintve egyértelműen póni, viszont a viselkedés és küllem tekintetében inkább nagy ló. A hivatalos Amerikai Miniló Egyesület (AMHA) fajtastandard alapján a maximális méret 86,36 centiméter, melyet az utolsó sörényszál eredésénél mérnek. Finom vonalvezetés, hosszú, elegáns törzs, szikár, íves has, rövid, ék formájú fej, kicsi, apró, előre irányuló fülek, magasan tűzött, hosszú, íves nyak, apró patában végződő lábak, finom, törekeny ízületekkel. Ez az, amit egy miniatürtől elvárunk.

A deákot erővel királlyá teszik

Utra ment egy deák, s a mind a mezőbe ment, talált valami kipattogzott borsószemekre; gondolta, hogy azoknak hasznát veheti, mett ő szegén legény; hiszen az apja azt es tanácsolta vót neki, hogy a mi többet ér egy bolhánál, azt ha találja, vegye fel. Felszette hát a borsót, s a zsebibe rakta.

Uttyába elestéledett egy kiráji városba, bé-jelentette magát a kirájnál, s utiköttséget kért, s az éjjelre szállást.

A deák jóforma legén vót, hejesen beszélt, s ügyesen viselte magát. A kirájinének e figyelmire esett, s mindhogy eladó leánya vót, úgy vélekedett, hogy hát ha ő kirájfíu, s leánnézőbe jött, s csak azét ötözött deáknak, hogy ne esmerjék meg! Ezt a gondolattját megmonta az urának, s a kiráj es hejjesnek vette. Ketten megegyeztek, hogy tuggyák ki, igazán kirájfíu-e? megmarasztották vaj két napra. Első éczakára nem igen pompás ágyat vettek neki, azért, hogy ha aval megelégszik, ugy csak deák, de ha nem, akkor kirájfíu.

Az ágyat megvették egy ódalházba, s egy bizadalmas emberit a kiráj annak az ablakára állította, hogy lesse meg a deákot, mit csinál. Megmutatták a deáknak az ágyat, s ő vetkezni kezd ott egyedül; de a mind vetkeznek, a borsó a zsebiből mind az ágyba hull alája; ő keresgélni kezdi, s egyenként esszeszedgetni; hajnal lett, mig essez tutta szedni.

A vigyázó nem látta, mivel dógozik a deák, de látta, hogy nem aluszik, hanem mind csak az ágyat igazgassa, s csak hajnalra alutt egy cseppeckét. Azt jelentette a kirájnak, hogy a szálló nem alutt, csak az ágyával bajlódott, ugy látszik, hogy nem afféle ágyhoz van szokva.

Felköt a deák, s reggeli ebéd alatt a kiráj megkérdezte, hogy alutt? A deák azt monta: Egy kicsit nyughatatlanul, de annak es magam valék az oka! Ebből azt huzzták ki, hogy megbánta, miétt nem atta ki magát, hogy ahoz való jó ágyat vessenek neki. Hitték, hogy kirájfíu, s ahozvéve bánták véle.

Más este esmént oda vettek ágyat, de kiráji módra. A deák, hogy a mult éjjel nem alutt vót, mihentes a fejit letette, ugy elalutt, mind a tök, virattig meg sem moczant. Most a borsóval nem kellett hogy baja legyen, mett azt a küsrühája szegibe kötöte vót, mikor az ágyból összeke-reszgelte. A vigyázó azt jelentette reggel, hogy az utazó végig jól alutt.

Csakugyan most mán meghitték, hogy a deák csak deák képet vett de kirájfíu; reá fogták, hogy kirájfíu, s kirájfíunak szólították.

A kiráj leánya jól járt utánna a deáknak, nem nagy dologba került, hogy magát véle megszerettesse; s ketten esszekötek. Álló esztendeje vót, hogy együtt élnek; akkor őket felrakták, s utnak eresztették, hogy a deákiráj es mutassa meg feleséginek a maga országát.

A deák még most ijett meg, hogy kuruczoson tanál járni. Szepegett, szepegett, de csak elszánta magát, hogy úgy legyen, a hogy jó. Mondá magába: Elindulok véllik, s ha nem egyéb, elszököm töllik, visszamegyek a kolegyomba! A deákköntöst soha sem hatta el magától. – Elindulnak, s addig mennek, mig egy nagy erdőbe érnek; ott egy hejt a deák férre menyen, s méj árokba vetkezödni kezd, hogy a deák gunyába ötözzék s elszökjék.

Eppen ott hevert egy hétfejü sárkán, s ez öt megszöllította: Ki vagy? mit keressz itt? mit akarsz? – A deák elbeszélte, a sárkánnak az egész dógát, s azt es, hogy most éppen szökni akar el. – A sárkán azt monta rea: Nem szükség elszökni; kár vóna! – csak fojtasd utadot, s a mind az erdőből kiérsz, meglátsz egy ludlábon forduló rézvárat, menny be abba, s lakjál ott békével feleségestől, kutyástól, macskástól, addig, mig a vár mozogni s forogni kezd; de akkor osztán kotróggy onnét, met akkor én menyek oda haza, s ha bennekaplak, vége életednek.

azt tanácsolom: igen hirtelen süttess egy czipót, egymásután hét süttessel azt a czipót mindenkor legelőbb tétesd bé a kemenczébe, s legutóljára vétesd ki; azt hónap ecczere, mikor a hétfejü sárkán megérkezik, tétesd ki a várkapuba, s az a sárkánnak ugy megfelel, hogy a téged soha sem fog háborgatni s a vár mindenestől neked marad!

A deák a czipót éppen úgy elkészítette, s már éjfélt után egy óraker a czipó ki vót téve a várkapuba.

Mikor a nap butt fel, a hétfejü sárkán a várkapura ment, de őt a czipó így szólította meg: Hó! itt én vagyok az őrző, ide az én engedelmem nélkül nem be! ha bé akarsz menni, előbb ki kell állanod azt, a mit én kiállottam!

Nekem ide csak bé kell mennem! azt mongya a sárkán; micsoda próbákat állottál ki hát?

A czipó elbeszélte, hogy őt, mikor mag vót, felásott földbe takarták, elrothatt, kiköött, felnöött, sok hideget, meleget, essőt, havat kiállott, még es megtermett, levágták, esszekötözték, meg-

Visszament hát a deák az uti társasághoz, s tovább utaztak, mig az erdőből kiérve a várat meglátta; oda mind bementek, s megtelepettek, mind az övébe. Jól találták magikot két esztendő keresztül, s maga es hinni kezte, hogy ő mán igazán kiráj. De hát ecczer a vár csak mozogni, forogni kezd gyorsan! Megbusul a deák, s kimenyen a vár élire, ott sétál nagy-buson alá s fel. Talál ott egy vén banyót, a ki azt kérdi tölle: Mi bajod van, felséges kiráj? Hm! az a baj anyó, azt mongya a deák, hogy nem vagyok kiráj, de még es annak kell lennem! Elbeszéli egész dógát mostanig. A még nem baj fiam! azt mongya a banyó; köszönd, hogy nem titkoltad el előllem dógodot! én a kuruzsos kirájné vagyok, a hétfejü sárkánnak legfélelmesebb ellensége, azett

csépelték, esszemorzsalták, meggyurták; azután hétczer egymás után, mindannyiszor minden társainál előbb, a tüzes kemenczébe bévették. – Ha ezt mind így kiállod, akkor hiszen béeresztlek, de máskülömben ide nem bé!

A sárkán tudva, hogy mind azt ki nem álhas-sa, ugy neki haragudott, hogy mérgibe kiashatt s így elpusztult.

A deák pedig az naptól fogva annak a várnak ura lett; apóssa s anyóssa halála után két országnak lett kirájja; s ha meg nem hót, ma es uralkodik.

Ha tudnám, hogy ijen szerencsésen járok, mind az a deák, én es a mái szentséges nap béállanék deáknak! (Székely népmese, népjárásban lejegyezve)

Minden, amit a hurrikánokról tudni kell

Nem sokkal azután, hogy a Harvey hurrikán elárasztotta egész Texast, újabb természeti csapás sújtott le az Egyesült Államok délkeleti partvidékére: a négyes kategóriájú, pusztító Irma. A tanév kezdetével csaknem egyidejűleg egy újabb, hihetetlenül erős hurrikán fenyegetett az Egyesült Államok déli részén, a Bahama-szigeteken viszont végigsöpört, és iszonyatos pusztítást végzett.

Mit nevezünk hurrikánnak? Hogyan alakulnak ki a hurrikánok, honnan kapják a nevüket? Miért pusztítóbb az egyik, mint a másik?

Mi a hurrikán?

A hurrikán egy olyan trópusi ciklon, ami viharokkal, erős széllel, intenzív esőzéssel jár, és egy olyan "vízfal" kíséri, melyet a köznyelvben viharfelhőnek nevezünk.

Hogyan alakulnak ki?

Egy trópusi ciklon kialakulásához több „összetevőre” van szükség: a felmelegedett óceáni vízre, egy veszélyes időjárási zavarra, nedves klímára és könnyű szélkapásokra.

Hogyan mérik az erősségüket?

Az atlanti hurrikánok erejét a Saffir-Simpson hurrikán szélskála (SSHWS) segítségével mérik. Ennek segítségével öt kategóriába lehet sorolni a trópusi ciklonokat – az egytől ötig kategorizált hurrikánokat a szél intenzitása különbözteti meg egymástól. A kategorizálás nem foglalkozik azzal, hogy mennyi esőt hoz a hurrikán vagy milyen kiterjedt a vele járó viharfelhő – bár ezek a tényezők gyakran sokkal pusztítóbb hatásúak, mint maga a szélfűvás.

Szeptemberi jeles évfordulók

500 éve, 1519. szeptember 20-án indult útjára a Magellán vezette Föld körüli expedíció, melynek tagjai végül elsőként hajózták körbe a világot. (Magellán útközben meghalt.)

80 éve, 1939. szeptember 23-án elhunyt Sigmund Freud osztrák neurológus, pszichiáter, akit a pszichoanalízis szülőatyjaként tartanak számon.

120 éve, 1899. szeptember 29-én született Bíró László József újságíró, a golyóstoll feltalálója.

A Dorian-hurrikán szeptember első napjaiban iszonyatos pusztítást végzett a Bahama-szigeteken

Mikor csapnak le?

Az atlanti hurrikánok "szezona" június 1-jén kezdődik, és hivatalosan november 30-áig tart, ekkor alakul ki a legtöbb ciklon, de az év többi részében is előfordulhatnak. A térségben az év minden hónapjában rögzítettek már trópusi viharokat, még a tél leghidegebb hónapjaiban is számítani kell az érkezésükre.

Hol csapnak le?

A hurrikánok szinte bárhol lecsaphatnak, de mivel kialakulásuk egyik legfőbb feltétele a meleg víz, leginkább a karibi térséget, Közép-Amerikát és az USA déli és keleti partvidékét veszélyeztetik.

New Englandben, Kanadában, Portugáliában, az Azori-szigeteken, Spanyolországban és Dél-Amerikában is kialakultak már hurrikánok. Mikor a Debbie hurrikán 1961 szeptemberében elérte Írország partjait, még csak trópusi vihar volt. A legtöbb hurrikán és trópusi vihar veszít az erejéből a tenger fölött, és amikor eléri a szárazföldet, már nem veszélyezteti a lakosságot.

Mekkora erővel száguldanak?

A trópusi ciklon mérete és a benne lévő légnyomás jelentősen kisebb, mint mérsékelt övi társai esetében. A trópusi ciklonban a szél elérheti akár a 240–350 km/h sebességet, ami már óriási pusztítóshoz vezethet. Szemben a mérsékelt övi ciklonokkal, a trópusi ciklonokban nincsenek időjárási frontok. A ciklon középpontjában található a legkisebb légnyomás, itt kialakul egy lefelé mozgó áramlás, ahol a felhők feloszlanak, és a műholdképeken kis fekete lyuknak látszanak. Ezt a részt nevezik a ciklon szemének, mérete mindössze 15–40 km. A szemet gyűrű alakban óriási felhőfal övezi, melyet a rendkívül heves feláramlások hoznak létre. Ez a viharzóna.

Évente átlagosan mintegy 84 trópusi vihar és 45 hurrikán/tájfún alakul ki a Földön. A trópusi

ciklonok okozta károkról csupán becslések állnak rendelkezésre.

A hurrikánokat a szakemberek erősségük szerint osztályozzák. Minden kategóriához megadják a vihar magjának légnyomását, ami minél alacsonyabb, annál nagyobb pusztító erőt képvisel. Meghatározzák továbbá a szél sebességét, a tengerszint emelkedését és a károk mértékét.

Gyarapodott a belgrádi állatkert is

Múlt heti számunkban a Palicsi Állatkert új lakóiról számoltunk be, de jó hírek érkeznek Szerbia fővárosából, Belgrádból is. **Napról napra népesebb a belgrádi állatkert, a látogatók hamarosan új jövevényt csodálhatnak meg, olvashattuk a napilapokban.**

A sörényes tahr, a nagy mara, két jak, az indiai orrszarvú, a zebra érkezése után a fővárosi állatkert mostantól egy kisbölénnyel is gazdagabb.

„A belgrádi állatkert bölénycsaládjá újabb jövevényrel gazdagodott” – tájékoztattak.

Az állatkert külön attrakciójának számítanak a pingvinek, amelyek idén március végén érkeztek.

Beszédeinek varázsa lebilincselte hallgatóit

Kossuth Lajos születésnapján

Mai számunkban kivételesen egyetlen személynek szenteljük a múltban búvárkodó rovunkat. Ez nem más, mint Kossuth Lajos, akinek a nevével biztosan találkozottatok. Sok szobrát ugyan nem láthatjuk Vajdaságban (Magyarittában és Bácskossuthfalván van), annál több utca viseli a nevét.

Ám miért is ápoljuk még mindig ennek az államférfinak, politikusnak, publicistának (közírónak) az emlékét, aki a mai napon, szeptember 19-én született 217 évvel ezelőtt? Minden bizonnyal azért, mert az 1848/49-es szabadságharc idején akkora népszerűsége tett szert, hogy azt azóta sem mosta el az idő. Lássuk, mi is volt a Monokon született, majd emigrációban elhunyt Kossuth Lajosnak a történelmi szerepe!

Elszegényedett, értelmiségi nemesi családból származott. Sátoraljaújhelyen, Eperjesen és a sárospataki főiskolán tanult. 1824-ben Pesten ügyvédi vizsgát tett. 1824 és 1832 között Zemplén megyében ügyvéd. Közéleti szereplése 1831 júniusában a sátoraljaújhelyi vármegyei közgyűlésen a lengyelek mellett mondott beszédével kezdődött. A kolerajárvány idején a vészbizottság elnöke volt.

Mit ismer fel?

1832 végén került a pozsonyi országgyűlésbe mint távollévő főrendek képviselője. Itt kötött barátságot az ellenzék vezetőivel, példaképeivel, Kölcseyvel és Wesselényivel. A politikai harcokból az Országgyűlési Tudósítások (1832–36), később pedig a Törvényhatósági Tudósítások (1836–37) szerkesztésével vette ki részét. Lapját hamarosan betiltották, őt magát 1837-ben letartóztatták és négyévi fogságra ítélték. A börtönök alatt készült föl közéleti hivatására: olvastok, és hazája helyzetén töprengett. Fölismerte a mezőgazdaság elmaradottságát, az iparosítás szükségességét. Megismerkedett a kortárs magyar irodalommal is. 1840 májusában szabadult. A kormány, hogy ellenőrizhesse tevékenységét, Landerer Lajos segítségével új lap szerkesztését kínálta föl neki. Kossuth Lajos vállalta.

1841. január 1-jén a Pesti Hírlap megjelenésével új szakasz kezdődött a reformkor

Kossuth fiatalkorában

történetében. Kossuth Lajos programjának középpontjába a közteherviselést, a szabad földtulajdont, a kötelező örökváltást, az iparfejlesztést és a magyar államnyelv követelését állította. A nemzetiségi kérdés fontosságát, akárcsak a liberális középnemesség, nem ismerte föl: az „egy politikai nemzet” elvét követte. Vezércikkeiben sűrűn élt gondolatritmussal, fokozással, ellentéző mondatokban való felsorolással, pátozzsal, telis szóismétlésekkel, általában a prózaritmika megannyi lehetőségével. Széchenyi károsnak tartotta a Pesti Hírlap reformpolitikáját, és *A kelet népe* (1841) című művében bírálta. Kossuth Lajos a könyvre könyvvel (*Felelet Gróf Széchenyi Istvánnak*, Pest, 1841) válaszolt. A nemességnek szánta a vezető szerepet, de elvárta tőle a nép fölemelését. A megerendszert, a nemesség hatalmi monopóliumát az ország legfőbb politikai jótéteményének tartotta.

1844 nyarán megfosztották lapjától. Ekkor megalapította a széles Habsburg-ellenes nemzeti összefogásra szánt védegyeletet. 1845-ben a Hetilapban jutott ismét szóhoz. *Adó és Adózunk* című cikkeiben legfontosabb kérdésként a közteherviselést vetette föl. Még élesebben fogalmazta meg nézeteit az Ellenőrben az *Adó*

és *A magyar politikai pártok értelmezése* című tanulmányaiban. Leleplezte a bécsi miniszterium törvénytelenégeit, független magyar kormányt követelt. Az 1847–48. évi országgyűlésen az ellenzék vezéréként lépett fel. Beszédeinek varázsa lebilincselte hallgatóit. Érvelését sajátosan színezte áradó érzelmessége, a szenvedélyes pátozz, a személyes fűtöttség. 1848 szeptemberében megszervezte a nemzeti ellenállást. Kezdeményezésére mondta ki Debrecenben az országgyűlés 1849. április 14-én a Függetlenségi Nyilatkozatban a Habsburg-ház trónfosztását, majd Kossuthot ideiglenes államfővé, kormányzóelnökké választotta. A forradalom maradó vívmánya, a jobbágyfölszabadítás a nép emlékezetében elválaszthatatlanul összefonódott Kossuth Lajos alakjával.

Milyen államszövetségről álmódott?

Ha későn is, eljutott a nemzetiségekkel való megbékélés gondolatáig. A cári beavatkozás és a hadihelyzet hatására 1849. augusztus 11-én kénytelen volt átadni a hatalmat Görgeynek, aki röviddel ezután letette a fegyvert. Kossuth több ezer társával török földre menekült, másfél évig élt a kisázsiai Kütahyában. 1851-ben amerikai körúton népszerűsítette a magyar függetlenség ügyét. 1852 nyarán Angliában, Londonban telepedett le, innen próbálta szervezni a Habsburg-ellenes mozgalmat. 1860-ban átköltözött Olaszországba. Itt dolgozta ki Duna-konföderációs tervét. Államszövetséget kívánt létrehozni Magyarország, Erdély, Románia, Horvátország és Szerbia egyenjogúsága és autonómiája alapján. Deákhoz intézett híres nyílt levelében (Kasszandra-levél, 1867. május 22.) szembefordult a kiegyezéssel, ragaszkodott Magyarország csorbítatlan függetlenségéhez, és óvta a nemzetet attól, hogy osztozzék a Habsburg-hatalommal az elnyomott népek feletti uralom felelősségében. Sohasem tért vissza hazájába; 1865 után – néhány évi megszakítással – három évtizeden át Torinóban, önkéntes számkivettségben élt („a turini remete”). Holttestét hazahozták, temetése a negyvennyolcas eszmék melletti tüntetéssé nőtt. (Magyarság)

A bácskossuthfalvi...

... és a magyarittabéi szobor

Visszatérhet He-Man és Az univerzum védelmezői

A He-Man és Az univerzum védelmezői sci-fi/fantasy projektum egy akciófigura-szériára épül, amelyet a nyolcvanas évek elején a Mattel bocsátott forgalomba, de akkora népszerűsége tett szert, hogy még rajzfilmsorozat is készült belőle, valamint 1987-ben egy egész estés film is Dolph Lundgren, Frank Langella és Courtney Cox főszereplésével. A történet főhőse Prince Adam, azaz Adam herceg, aki képes átváltozni egy mágikus harcossá, He-Manné, magyar néven a Lovaggá, hogy megvédje Eternia varázslatos birodalmát a gonosz Skeletor (Csontarcú) fondorlatai ellen. He-Man sztorija barbárokkal, szörnyekkel és mágiával tarkított kalandos utazás, amely több generáció számára is meghatározó szerepet játszott a képzeletvilág gazdagításában.

Az eredeti rajzfilmsorozatot 1983 és 1985 között sugározták a tévéállomások. A széria két évadot, összesen 65 részt foglalt magába. Ez lett az első rajzfilmsorozat, amely figurák, játékok alapján készült. He-Man kalandjai matricás album formájában is megjelentek, az akkori gyerekek pedig annyira szerették az univerzum hőseit, hogy szinte megszállottan gyűjtötték a képeket, és cserélgették egymást közt a duplákat.

A nagy sikerre való tekintettel 1987-ben elkészült a filmváltozata is, Gary Goddard rendezésében. A filmben a kozmikus kulcs megszerzéséért folyik a nagy küzdelem, mert ez a kulcs hatalmat ad a tulajdonosának tér és idő fölött. He-Man-t Dolph Lundgren svéd színész, harcművész játszotta el, Skeletort pedig Frank Langella, aki az elmondása szerint azért választotta ezt a szerepet, mert a fia odáig volt a figuráért.

Habár akkortájt a film nem hozott számottevő bevételt, mára már kultikusnak, valódi ingyenségnek a számít a sci-fi és hősfilmekért rajongók körében. Ezek után He-Man megújult rajzfilmsorozatként tért vissza, amelyet 2002 és 2004 között sugároztak a tévéállomások.

He-Man újabb megfilmesítése azóta is foglalkoztatja a filmkészítőket. Több rendező neve is felmerült, de állítólag vagy kihátráltak a projektumból, vagy el sem vállalták a rendezést. Nemrég arról röppentek fel hírek, hogy a film mégis megvalósulni látszik. Úgy tudni, hogy Aaron Nee és Adam Nee testvérpáros rendezi majd, He-Man szerepére pedig Noah Centineo fiatal, feltörekvő színészt nézték ki. A film bemutatója minden bizonnyal 2021 tavaszán lesz.

Mindeközben viszont arról is lehetett értesülni, hogy a tervek szerint He-Man nem csupán élőszereplős mozifilmváltozatban tér vissza, hanem animációs sorozatként is. A Jay és Néma Bobból ismert Kevin Smith egy rendezvényen jelentette be, hogy egy új Masters of the Universe szérián dolgozik, amely a Netflixen lesz látható és a Revelation alcímet kapja. Ez a sorozat azonban nem a népszerű rajzfilmsorozatának újragondolása, hanem a folytatása lesz, és ott veszi fel a fonalat, ahol a régi verzió véget ért. Az

új sorozatban visszatérnek a rajongók kedvenc hősei és gonosztevéi, a történet középpontjában az eltűnt Erő Kardjának keresése áll: a főszereplőknek minél hamarabb meg kell találniuk a fegyvert, hogy megakadályozzák az univerzum megsemmisülését, mindeközben pedig fény derül majd a hősök által védelmezett Grayskull kastély titkaira is. A sorozat elkészültét az eredeti akciófigurákat gyártó Mattel felügyeli, az animációért pedig a Powerhouse Animation Stúdió lesz felelős, amely a nagy sikert elkönyvelő Castlemania sorozat elkészítésével is remekelt. Kevin Smith nagy örömmel vágott bele a nagy feladatba, együtt írja a He-Man-történeteket Eric Carasco forgatókönyvíróval, akinek nevéhez a Supergirl fűződik, továbbá Tim Sheridannel, Diya Mishrával és Marc Bernardinnel. Kevin Smith egy interjúban a hálóját fejezte ki a Mattelnek és a Netflixnek, amiért nemcsak Grayskull titkait bízták rá, hanem az egész Univerzumukat is, cserébe egy óriási csatát ígér, amely majd He-Man és Skeletor között zajlik. He-Man kedvelői nagy reményeket táplálnak a készülő sorozat kapcsán, mivel Kevin Smith maga is vérbeli rajongó, így nem kérdéses, hogy minden tőle telhetőt megtesz a széria sikerességéért.

Összeállította: Lukács Melinda

Itt járt Kurt!

A legendás Nirvana együttes 1994-ben elhunyt frontembere, Kurt Cobain vázlataival, rajzaival és jegyzeteivel díszített, limitált ruhakollekciót dobott piacra a zenekar énekeseinek hagyatékkezelője. Sajtóértesülések szerint a pólókból, pulóverekből és kapucnis pulcsikból álló *Kurt Was Here* (Itt járt Kurt) elnevezésű kollekción minden egyes darabja Kurt Cobain lánya, a 27 éves *Frances Bean Cobain* kreatív irányításával jött létre. A ruhadarabokat nemrég mutatták be Amerikában és Angliában is, de a világhálón keresztül is elérhetők. A több mint 50 darabból álló kollekción létrehozásában közreműködő Live Nation Merchandise szerint a felsőkön látható minták mindegyike Cobain eredeti munkái közül való, és az égvilágon semmit, még a méretüket sem változtatták meg.

James Arthur Budapesten lép fel

James Arthur 2012-ben lett a brit X-Faktor győztese, és villámgyorsan nagy népszerűsége tett szert. Világszerte nagy érdeklődéssel várták a koncertjeit, Magyarországon először 2015-ben lépett fel, akkor az **Arénában** adott koncertet, a következő évben pedig a Dürer Kertben láthatták a rajongók. Azóta James Arthur nem koncertezett Magyarországon, nemrég azonban arról lehetett értesülni, hogy jövő év február 9-én fellép a budapesti Barba Negra Clubban. A brit énekes-dalszerző, a népszerűsége ellenére sem kapkodja el a lemezkiadásokat. A saját nevével ellátott debütáló albuma 2013-ban jelent meg, ezek után 2016-ban adta ki a második lemezét *Back from the Edge* címmel, új lemeze, a *You* pedig hivatalosan ez év októberében jelenik meg. Habár úgy tűnik, hogy háromévente készít új albumokat, a dalokkal nem fukarkodik. Első két lemeze 13 dalt tartalmazott, a készülő albumán pedig 17 dal lesz hallható. James Arthur egyébként 2015-ben Belgrádban, a Kombank Arénában megtartott X Faktor Adria döntőjén is fellépet vendégelőadóként.

Életét veszette Gru

Tragikus körülmények közt 46 éves korában veszítette életét szeptember 9-én Gru, születési nevén Dalibor Andonov szerbiai rapper. Egyes sajtóértesülések szerint Gru és barátai Zimonynál siklóernyőztek, egyszer csak heves vihar keletkezett erős széllel, emiatt Gru a vízbe esett és ekkor veszítette életét. Mások úgy vélik, hogy a szél elsodorta, valaminek nekiütődött és ekkor lelte halálát. Azt is olvasni, hogy miután arra lettek figyelmesek, hogy nagy vihar közeledik, elhátározta, hogy leállnak a siklóernyőzéssel. Gru már épp a felszerelést pakolta el, csak hogy a váratlanul jött erős szél felkapta az ernyővel együtt, többször is a vízhez csapta, és valójában ez okozta a halálát. Habár a körülmények nem teljesen egyértelműek, az bizonyos, hogy siklóernyőzés közben veszítette életét, a heves vihar következtében. A vízből a barátai húzták ki, azonnal értesítették a mentősöket, de már csak a halálát tudták megállapítani. Gru pályájáról néhány éve dokumentumfilm is készült. Legnagyobb zenei példaképei az N.W.A, Marvin Gaye, Michael Jackson, Tupac Shakur, Eminem és Dave Gahan, a Depeche Mode frontembere voltak. Gru 2006-ban vette feleségül modell barátnőjét, Danica Prvulovicot, akitől két fia született.

A nővérével készít filmet

Nővérével, Paige Brownnal készít filmet a Netflixnek a *Stranger Things* sorozat által népszerűvé vált fiatal színésznő, a 15 éves Millie Bobby Brown. A film címe minden bizonnyal *A Time Lost* lesz, a története pedig a Brown-lányok saját ötletén alapszik. Két régóta haragban álló, Long Island-i családról szól majd, akik helyzetét az egyik család drámája bonyolítja tovább, tinédzser lányukat ugyanis rákkal diagnosztizálják. A forgatókönyvet Anna Klassen írja, aki egy lelkes bejegyzésben harangozta be a hírt a közösségi oldalakon. Ő írja egyébként az *Őz*, a csodák csodája Dorothyjának és az Alice Csodaországban címszereplőjének barátságáról szóló Dorothy and Alice forgatókönyvét is, szintén a Netflixnek. Az *A Time Lost* készítéséből Millie Bobby Brown és Paige Brown producerként is kiveszik a részüket. Millie Bobby Brownnt vélhetően 2020-ban az *Enola Holmes* film címszereplőjeként is láthatjuk majd. A filmet Harry Bradbeer rendezi Nancy Springer amerikai író nő *The Enola Holmes Mysteries* című regénysorozata alapján. *Enola Holmes*, a híres detektív Sherlock Holmes és bátyja, Mycroft Holmes húga.

Jelige: Rizibizi

Kedves Bizi!

Lány vagyok, most lettem ötödikes. Van egy új fiú az osztályomban, nagyon tetszik! A gondom az, hogy nem tudom, elmondjam-e neki, és ha igen, hogy mondjam el, mit érzek. Mert úgy tűnik, hogy nem engem szeret, hanem egy másik lányt. Pedig én szeretnék járni vele, annak a lánynak meg nem is tetszik. Mit tegyek? Segíts!

Válasz:

Véleményem szerint te már nagyon is jól tudod a választ. Ilyen esetben mit is tehet az ember lánya? Nem sokat tehetsz, hisz ennél a fiúnál, még nem jött el a te pillanatod. Most másik lány tetszik neki. És nem is erőltethetsz rá olyan dolgot, amit ő nem akar. Bármennyire is szeretné az, hogy te tetszél neki és ne más, nem fog menni a dolog. Te valójában csak azt teheted, hogy továbbra is az legyél, aki vagy, egy aranyos, kedves, ötödikes lány. Továbbra is köszönj neki, mosolyogjál rá, ha van alkalmad, beszélj vele, de ne legyél nyomulós, erőszakos. Inkább igyekezzél kihasználni az iskolai helyzettel járó lehetőségeket. Focipályán, sportpályán szurkolj neki, legyél vele kedves, amikor csak teheted. Ha egy kicsit is vonzó vagy számára, biztosan felfigyel rád. Azon is gondolkodj el, mit is értesz te a „járás” fogalmán. Nem ugyanazt jelenti a járás a te korodban, mint amikor már nyolcadikosok vagytok.

Arra is készülj fel, hogy lehetséges, a veled egykorú fiúkat még nem érdeklik annyira a lányok, mint a lányokat általában a fiúk és a szerelem. És emiatt, hogy így állnak a dolgok, nem kell bosszankodnod. Időközben, amíg nem jön el a te idő a fiúknál, foglald le magad testedzéssel, nyelvtanulással, járj el iskolai szakkörökre – ha van olyan, ami érdekel –, olvassál minél többet, vezesd a naplódát, amibe beleírod örömeidet és bánataidat, játsszál nyelvhelyességi játékokat, hogy így is csiszolódjon a helyesírásod. Mindezzel eredményesebb leszel a magyarórán, különösen a tollbamondás, fogalmazás és írásbeli dolgozatok területén. Ezekre is nagy szükséged lesz a jövőben, ugyanannyira, mint a szimpátiákra és a szerelemekre.

Jelige: Fekete pillangó

Kedves Bizalmas sorok!

Nem tudom, normális dolog-e ez, de én nem bírom tovább a barátnőmet! Boldogtalan vagyok, mert ő magasabb, szebb és csinosabb is nálam. Rá buknak a fiúk. Ha vele egy társaságban vagyok, engem észre sem vesznek. Láthatatlan vagyok számukra. Mellette jelentéktelennek, senkinek érzem magam. Jó lenne, ha legalább valamiben egyformák lennénk! Neki is valami problémája van velem, mert célozgatott rá, de nem tudom, hogy mi lehet az. Sokszor a sírás kerülget, és rosszkedvem van miatta. Nem akarok többé barátnője lenni, de nem tudom, hogyan fogadják ezt ő meg a szüleim, mert a lány szülei barátkoznak velük. Vagy tartsam inkább magamban? Mit tegyek? Adjál tanácsot!

Válasz:

Először is állj a tükör elé, és mond el magadnak, hogy te egyedí, megismételhetetlen személy vagy, sok jó és értékes tulajdonsággal. Utána tisztázd le magadban, hogy melyek a jó oldalaid, tulajdonságaid, mi az, amiért jó veled barátkozni, amiért ez a barátnőd is még mindig veled van, kötődik hozzád, fontos vagy neki. Második lépésként kezdeményezzél egy őszinte beszélgetést a barátnőddel. Tudnia kell, hogy te hogyan érzed magadat, és miért látod ilyen feketén a dolgokat. És jó lenne, ha te is nyitott szívvel és füllel meghallgatnád az ő mondanivalóját. Biztos vagyok benne, hogy ő is vár erre a beszélgetésre, hisz már célozgatott erre-arra. Nagy a valószínűsége annak, hogy átmeneti nehézségekről van szó a barátságotokban. Megtörtént ez már másokkal is. Jó lenne, ha valakivel, esetleg az iskola-pszichológussal vagy az iskola pedagógusával megbeszelnéd a dolgodat, mert a magadról alkotott kép és a gondolataid rányomják bélyegüket a viselkedésedre, és a másokkal való kapcsolatra is kivetítődnek. Serdülőkorban nem egyszer megtörténik, hogy felborul a fiatal lelki egyensúly. Például ha nincs összhang az önmagadról alkotott kép és a mások által visszatükrözött én-kép között. Addig is ne zárkózz be a szobádba önmagadat sajnálva, és a barátnődet gyűlölvé, hisz arról, hogy te elégedetlen

vagy, ő nem tehet. Kezdjél el mozogni, sportolni, adjál magadra, legyél ápolat. Igyekezz jól tanulni. Ha kinyílsz, jobban fogod magad érezni a saját bőrödben, sikeresebb leszel, és boldogabb. És ne feledd, a sikerek nem jönnek maguktól, még a barátságban sem! És, ami szintén nagyon fontos, ne járkálj komor ábrázattal a világban! Mosolyogjál! És a környezetben lévő visszasomolyognak rád.

Jelige: Help

Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok, és szerelmes, de egy nagy problémám van: eddig még sosem jártam senkivel. És nincs tapasztalatom. Az idén egy új fiú iratkozott be az iskolába. Már első nap megismerkedtünk, annak ellenére, hogy az ellenkező váltásba jár. Nagyon jól megértettük egymást az első napon. Úgy beszéltek meg, hogy majd felhív telefonon. Megadtam neki a számomat. De nem hívott. :(Úgy gondoltam, hogy manapság már a lányok is hívhatják a fiúkat, és tárcsáztam a számát. Többször is próbálkoztam, de mindig azt mondta, hogy most éppen nem ér rá, majd később felhív. De nem hívott. Azóta szörnyen boldogtalanul érzem magamat. Sokat sírok. Szerelmes vagyok a fiúba, csak rá gondolok! Mit csináljak? Mit tegyek, hogy felhívjon?

Válasz:

Úgy érzem, nem fogsz örülni a tanácsnak. Sajnos, bármennyire is tómbol benned a szerelem a fiú iránt, ez a dolog nem jött össze számodra. Lassan pontot kell tenned magadban erre a történetre. Ami fontos, semmi esetre se hívjad többé. A fiú már többször is lerázott, elutasított, csak te nem úgy fogtad fel. Ez a fiú nagyon éretlenül viselkedik, ami normális is, hisz ő is csak egy serdülő. Éretlen és nem érzi, hogy benned mi történik, mit érezhetsz akkor, amikor felkeltették benned a reményt és a vágyakozást, és elutasítanak, mint ahogyan ő tette. Nem tudja magát beleélni mások érzelmeibe. És ezzel a dologgal nincs egyedül! Sokan vannak, akik ilyenek, még felnőtt korban is. Nehéz lesz kiverni a fejedből a fiút, de idővel, majd meglátod, elmúlik az iránta érzett vonzalmaid, szerelmed. Lehet, hogy nagyon is gyorsan túleszed magadat a csalódáson. Igyekezz minél kevesebbet gondolni rá. Foglald le magad a szabadidődben. Kapcsolódj be az iskolai szakkörök valamelyikébe, a helyi művelődési egyesület munkájába, tanulj idegen nyelvet, sokat mozogj, sportolj, táncolj, hogy testmozgással mintegy „kizavard” magadból a rossz érzéseket, a felgyülemlett feszültséget. És ne feledd, a serdülőkor a tanulás, ismerkedés ideje, amikor a szimpátiák, szerelmek jönnek-mennek. A szerelmi élet pedig olyan, mint egy hullámvasút. Hol fenn repülünk, hol pedig a mélybe zuhanunk, és van, hogy egyenesen robogunk tovább.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Miért jó reggelizni?

Itt van néhány apró tipp, ami segíthet abban, hogy eldöntsd, érdemes-e reggelizni.

- A reggeli erőt ad neked, felfrissít testileg és lelkileg. A reggeli által olyan glikogén-boltokat tölt fel a szervezetünk, amelyek a szőlőcukor termeléséért felelősek. Ezáltal serkenti az agyunkat. A reggeli kihagyása dekoncentrációhoz is vezethet.

- A reggeli csökkenti az evési kényszeredet, melyet a nap többi részében érezhetsz! Nem beszélve arról, hogy megakadályozza, hogy egyszerre sokat egyél! Amikor kihagyod a reggelit, akkor sajnos sokszor farkaséhesnek érezheted magadat, így könnyen rávetheted magad egy csokira vagy egy gyorséttermi kajára. Ha mindent összevetünk, azzal a kalóriamennyiséggel, amit a reggelinél megspórolunk, szinte semmit nem érünk el, hisz a testünk, pont azért, mert nem jut tápanyaghoz, elkezd raktározni. Voltaképpen a reggeli kihagyása túlsúlyhoz vezet.

- A reggeli segít abban, hogy egész nap egészséges döntéseket hozz! Aki reggelizik, sokkal könnyebben diétázik vagy választ egy egészségesebb étrendet, fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt napközben! A reggeli elmulasztása tulajdonképpen magával vonja, hogy nagyon kevés zöldséget és gyümölcsöt eszik az ember nap mint nap. Sajnos a legtöbb ember megpróbálja átugrani a reggelit, mondván, hogy nincs ideje, vagy egyéb más okot kitalálva hagyja el ezt az étkezést. Ha egyike vagy ezeknek az embereknek, nem árt újragondolnod ezt az egészet, különösen, ha súlyt szeretnél veszíteni vagy megtartani!

Miről árulkodnak a körmeink?

A pszichológusok és a bőrgyógyászok szerint körmeink alakja és állapota fontos információkat ad jellemünkről. Nézd meg a körömdet! Felismered, melyik típusba tartozol?

Lapát alakú körömök

Gyakran látható ez a körömtípus a rendkívül tettekre kész, realiztikus emberek kezén.

Szögletes körömök

Általában nagy önuralommal rendelkező, fegyelmezett és rendszertető emberre utalnak.

Ovális és kúp alakú körömök

Leginkább művészeknél láthatjuk ezt a körömtípust, de labilis, túlzott alkalmazkodóképességű embereknél is találkozhatunk vele.

Karom formájú körömök

Türelmetlen, birtokolni vágyó jellemre utalnak. Az ilyen ember sokszor ingerült, magának való.

Homorú körömök

Ideges, ingerlékeny embereknél tapasztalható. Az ilyen ember hajlamos a gyors kimerülésre.

Mit jelentenek a körömök elváltozásai?

Hosszanti barázdák

Vitaminhiányt vagy emésztési zavarokat jeleznek. Ezenkívül utalhatnak a test valamely részének gyulladós folyamatára is.

Keresztirányú barázdák

Általában fertőző betegségek után keletkeznek, de előfordulhatnak hosszabb fogyókúra vagy lelki válság idején is. A barázdák lassan megszűnnek, ha a kiváltó ok megszűnik, és beáll a normális táplálkozás.

Fehér foltok a körömön

Ennek többféle oka lehet. A legáltalánosabb az A-vitamin és a kalcium hiánya. Lehet azonban az is, hogy megbomlott a hormonális egyensúly, vagy hogy egyszerűen csak helytelenül manikűröztünk.

Rétegekben leváló körömök

Leggyakrabban gombás megbetegedés következménye. Lehet az oka erőteljesebb vegyszerek használata is.

Miről vall az arcunk?

A legtöbbször az első pillantást a másik arcára vetjük, mert akaratlanul is tudjuk, hogy egyéniséget, életmódot, jellemet tükröz. Az egész mellett azonban érdemes alaposabban szemügyre venni a részleteket is, mert ezek is sok mindenről „árulkodnak”.

Kicsi, mélyen ülő szemek – Tulajdonosa fél attól, hogy beelátnak, bizonytalanságát ravaszsgal igyekszik kompenzálni.

Beesett, karikás szem vagy táskák a szem alatt – Az illető életmódja szertelen, rendszertelen, rosszul táplálkozik, siker utáni vágy emészt.

Kiemelkedő, távol ülő szemek – Többre vágyik annál, amit kap vagy szerez.

Szögletes áll – Tulajdonosa erős, határozott, hirtelen haragú, és szomjazik a sikerre.

Elálló fülek – Nagyon kíváncsi természet, imádja a pletykákat, szórakoztató, mulatságos, és nincs benne rosszindulat.

Vékony ajkak – Számító és bosszúra hajlamos, de jóakarattal palástolja.

Széles száj – Nagyon akar harapni az élet tortájából, a szó pozitív értelmében.

Magas homlok – Nem annyira kiemelkedő intelligencia, mint inkább széles látókör és folytonos kutatás jele.

Sasorr – Mindenre végtelenen kíváncsi, ami körülveszi.

Göndör, bodros haj – Minden egyes fürtje egy-egy szeszélyt takar.

Hosszú kéz – Érzékenység és feltűnő esztétikai érzék jellemzi.

Rövid kéz – Konkrét, gyakorlatias, megragadja a valóságot.

Honnan erednek a találós kérdések?

Megkopott ugyan, de talán örök divatnak mondható a szórakozások között a semmiféle eszközt nem igénylő találóskérdéses játék. Ennek a magyar nyelvben a „csümölgetés” kifejezés őrzi a nyomát. A falu hagyományos társas összejövetelein valaki elkezdte, hogy „csümö, csümö, mi az?”, és feladott egy nehezen kitalálható rejtvényt. A játék eredete valószínűleg a középkorra nyúlik vissza.

A népi eredetű találós kérdések leggyakrabban az időjárásra és a természeti jelenségekre, köztük növényekre, állatokra vonatkoztak. Általában kétféle létezett: vagy a többiek tudását, számolási készségét, tárgyismeretét tették próbára, vagy az észjárásának a csavarosságát. Gyakran egyes szám első személyben tették föl a kérdést:

– Erdőn voltam, parton leszek, vízen járok, s tűzben veszek. Mi az?

A válasz a „csónak”, hiszen fából készül, a vízen úszik, és el lehet égetni. De születtek szép, versbe szedett találós kérdések jól ismert tárgyakra is:

A földben születik, nagy tűzben égetik, karkára nyújtják, az ujjadra húzzák. (gyűrű)

A különféle házak, épületek képét is sokféle dologra alkalmazták:

Egy kis házban öt kis szoba sorakozik szépen, öt kis ember bújik oda melegedni télen. (kesztyű)

menyasszonyt a vőlegény násznagyának, ha az megfejtett egy találós kérdést. Persze ha nem sikerült rájönnie a megoldásra, a menyasszonyt végül akkor is odaadták, de ki kellett fizetnie érte egy megszabott mennyiségű bort, pálinkát vagy kalácsot.

A huszadik század a magyar viccek fénykorának évszázada volt. Ezek a viccek gyakran táplálkoztak az egykori találós kérdésekből. A viccek gyakran használják ki az azonos alakú, de eltérő jelentésű szavakban rejlő játékos lehetőségeket:

– Mi a közös a matekban és az evésben? – A szám.

Gyakori típus, amelyben egy ellentéttel érzékeltetik a tárgyat:

– Éjjel-nappal mindig jár, mégis egy helyben áll. (óra)

A legjobb kitalálós viccek kifejezetten rákényszerítenek minket, hogy rugalmasan és csavarosan gondolkodjunk. Máskor azt tanuljuk meg, hogy mennyire sokféle módon értelmezhetjük az egyszerű „miért?” kérdést:

– Miért süt a Nap? – Mert nem tud főzni.

Azok is fontos találós kérdések, amelyekben arra kell rájönni, hogy nem érünk célt, ha egy helyzet megszokott képéhez ragaszkodunk:

– Hogyan állítja meg a nindzsa a kamiont?

– Rálép a fékre.

Különböző szólásokból és közmondásokból sok népi bölcsességet ismerünk, de azt már kevésbé tudjuk, hogy honnan is erednek pontosan. A változatos mondatoknak megvan a maga története. Íme néhány példa:

Rossz fát tett a tűzre

Mai értelemben arra az emberre használjuk, aki valamilyen csínytet követett el. Az eredeti jelentése ennek azonban valóban szó szerinti. Régen fával tüzeltek, és nem mindenhol volt füstelvezető kémény, így ha valaki figyelmetlenségéből vizes fát dobott a tűzre, akkor füst keletkezett, ami betöltötte az egész szobát. Nos, innen ered ez a kifejezés.

Fabatkát sem ér

Ez a kifejezés egészen régről, a 16. századból származik, mikor egy csehországi aprópénz volt forgalomban, a batka. Ennek az értéke annyira csekély volt, hogy alig ért valamit. Ma is ezt használják olyan dolgokra, aminek szinte semmi értéke sincs. A fa szó nem az érme anyagára utal, csupán ezzel jelzik, hogy mennyire csekély az értéke.

Ordít, mint a fába szorult fereg

Akkor mondjuk ezt, ha valaki nagyon erőteljesen kiabál. De mégis mi köze ennek a fereghez? Hiszen a fereg nem ordít! Nos, ez a kifejezés még azokból az időkből származik, mikor még farkasok is éltek az ország területén. Egyes területeken fergeknek hívták őket, ugyanis kártevőként tartották számon. Az ordítás pedig a vonításukra utal. Ha esetleg egy farkas beleakadt a bozótba, akkor keservesen vonított.

Faképnél hagy

Azt jelenti, hogy valaki szó nélkül otthagya valakit, és elmegy. Ez onnan ered, hogy a házakat nagy kapuk díszítették. Még ma is megtalálhatóak ezek egyes házaknál, különösképpen igaz ez Erdélyre. A kapukon pedig általában volt egy kép, esetleg egy ábra. A szokás szerint a házigazda mindig kikísérte a vendéget. Beszélgettek egy kicsit, majd a vendég elment, a házigazda viszont ott maradt. Vagyis a kapunál, amin a fakép van. A mondásnak eredetileg nem volt negatív jelentése, csak az utókor értelmezte így.

És ez mi lehet?

A legnagyobb nevetést bizonyára a becsapós kérdések keltették. Minél nagyobb képtelenséget vagy kifacsartabb logikájú képeket tartalmazott a válasz, annál nagyobb sikert arathatott a játék vezetője. A leghumorosabb megoldásokat azután faluszerre mesélni kezdték, és ezek szélesebb körben is elterjedtek. Később az is előfordult, hogy ünnepi alkalmakkor ez jelentette a szórakozást, sőt, szertartási elemként is szerepelhetett. Szokásba jött például a lakodalmakban, hogy a család csak akkor adta ki a

Negyvenéves lenne a laptop?

Az 1980-as évek *állíthatóan hordozható számítógépei*, mint amilyen az Osborne 1 (*képünkön*) és Compaq, hagyományos asztali számítógépek voltak, melyekhez egy kis képernyő és fogantyú tartozott. 25-30 kilót nyomtak, egy hálózati aljzattól függték és semmivel sem jártak hozzá a laptop technológiához.

Tulajdonképpen az első PC tablet tervezése 1968-ra tehető, jóval előbbre, mint hogy a kivitelezéshez szükséges technológia egyáltalán napvilágot látott volna.

Ez volt az ún. Dynabook dizájn, szerzője pedig egy számítógép tudós: Alan Kay. A célközönséget a gyerekek jelentették. A tervezés szerint egy masszív és olcsó gépet akartak létrehozni ablakos szoftver környezettel, grafikus programozási nyelvvel, amely felszabadítja az emberek kreativitását. Miután Kay csatlakozott a Xerox Palo Alto Research Center-hez (PARC), felépítették az Alto-t, mely a Dynabook szoftverét modellezte, de ez egy konzol gép volt, több száz fontot nyomott. Érdemes megjegyezni, hogy a fiatal, technológia iránt rajongó **Steve Jobs** és egy csapat mérnök 1979-ben egy Xerox PARC túra kapcsán látták az egér és grafikus felhasználói felület

Az első hordozható számítógép a GRiD Compass volt. Brit tervezője, Bill Moggridge 1979-ben hívta életre, és 1982-ben gyártották először

szemléltetését. Jobs figyelembe vette a fő szempontokat, melyeket aztán beépített az Apple gépekbe. 1994-ben **Alan Kay** az Apple tagjává vált.

Eközben Doug Engelbert a Stanford Research Institute keretén belül építette a saját bittérképes, grafikus felhasználói felületét. Ő és csapata kiterjedt kutatást végeztek a mutató eszközökről és az egérrel hozakodtak elő. Az 1968-as Fall Joint Computer Conference alkalmával Engelbert először vonultatta fel a következőket: egér, a hypertext, e-mail, videokonferencia, telekonferencia és kollektív együttműködés a valós idejű dokumentumszerkesztésben. Az oktatás-orientált Dynabook/Alto szoftverrel szemben Englebart munkája az üzleti produktivitás gerincévé fejlődött.

Az első olyan gép, mely már hasonlított a mai laptopokra – lapos képernyő, kagyló dizájn a billentyűzet fölött –, a GRiD Compass. Brit tervezője, Bill Moggridge 1979-ben hozta létre, és 1982-ben gyártották először. A karcsú, fekete magnézium tok lenyűgöző volt, **akárcsak az ára**: 10 ezer \$, azaz dollár. Am ez is hálózataljzat-függő volt. Elemek képtelenek lettek volna meghajtani egy elektrolumineszcens kijelzőt és az Intel 8086-os processzort. A Compass-t sikerült alkalmazni az A.E.Á. úrmissziójánál és a hadseregénél. Túl drága volt üzleti alkalmazásokhoz, és nem felelt meg az IBM PC standardnak, amely egyre inkább az alapját képezte az üzleti számítástechnikának. De ez volt az alapkö, melyre később a legtöbb gyakorlati laptop épült.

Ma már igen furcsa küllemű az Osborne 01 hordozható számítógép

Ezt tudtad?

* Az Amerikai Egyesült Államokban nem mindenki bottal, zsinórral és horoggal fogja a halat. A Mississippin például ijjal lövik a nagyobb halakat. Az íjas horgászat Amerika-szerte egyre nagyobb népszerűségnek örvend.

- Európában több százezer ember lakik csónakon és csatornákon úszó bárkákon, csak úgy luxusból!

- Évezredek óta izgatja az emberek fantáziáját, mitől függ a gyémántok csodálatos, nehezen leírható halvány színe. A tudósok megfejtették a titkot: a gyémántok színét a benne levő nitrogénatomok mennyisége és elrendezése határozza meg.

- A finnek sem országukat, sem népüket nem nevezik Finlandnak. Finnország hivatalos neve Soumi, magukat soumalainennek hívják.

- Az időszámításunk előtt 2500-ban élt perui mesteremberek a gyapot és a gyapjú felhasználásával csaknem valamennyi fajta, ma ismert textíliát elő tudtak állítani.

- A lazac életkorát a hallószervében levő csont alapján határozzák meg. Ahogy a fa törzse évenként egy-egy gyűrűvel lesz vastagabb, úgy a lazacnak ezen a csontján is nő évente egy-egy réteg.

- A sarki jégnek is megvannak az évgyűrűi. Alaszkában az egyes években lehullott hóból fagyott jégretegeket egészen vékony szürkés-barna réteg választja el egymástól. Ezt a választóréteget a nyár folyamán a hóra hullott porszemecskék alkotják.

- Srí Lanka szigetének neve Fénylő Országot jelent, az óslakosok azonban hazájukat az Oroszlánok szigetének nevezik. India hivatalos neve Bharat Ganarajya, Japán hivatalos neve japánul Nihon Koku vagy Nippon, a Nihon Koku azt jelenti, hogy a Napkelte Ország.

KÉSZÍTSD EGYEDÜL!

Őszi gyümölcssaláta

A nyár búcsúzásával sem kell elköszönnöd az egészséges nassolnivalóktól. Az őszi gyümölcssalátához 2 banán, 1 körte, 1 alma, 1 fürt szőlő, 3 evőkanál méz, és persze minél több szilva kell. A gyümölcsöket mosd meg, szeleteld fel, és egy tálban keverj mindent össze! Az ízek összeéréséhez nem árt, ha valamennyi ideig állni hagyod a hűtőben – persze az is érthető, ha a mennyei illatnak képtelen vagy ellenállni, s azon nyomban eltüntetted az egészet! Ez a finomság reggelnek és délutáni desszertnek is kiváló.

Tanuljunk meg sakkozni!

A sakkjáték eredete nem teljesen tisztázott, habár a legtöbben úgy tartják, hogy közel kétezer évvel ezelőtt, Indiában alakult ki egy sakkhhoz hasonló játékból. A ma ismert formát több mint 500 éve ismerjük!

Az ellenfeled és te is egy-egy sereget irányítotok. A célotok: elkapni az ellenfél királyát (még mielőtt a másik kapná el a tiédet)! Akkor győzöl, ha sikerül úgy támadnod a másik királyát, hogy nincs lehetősége menekülésre. Ez a matt. Minden kezdésnél 16 tagú a sereg: egy király, egy vezér, két bástya, két huszár, két futó és nyolc gyalog alkotja.

A játék kezdete

A játszma kezdetén a sakktáblát úgy kell elhelyezni, hogy mindkét játékosnak a jobb kezéhez essen a fehér (vagy világos) színű sarokmező. A sakkbábokat kezdéskor mindig ugyanúgy állnak. A második sorba a gyalogokat kell elhelyezni. Az első sorban a bástyák kerülnek a sarokmezőkre, mellettük a huszárok állnak, azok szomszédjai a futók, majd a vezér érkezik saját színével megegyező mezőre (a világos vezér világos, a sötét vezér sötét mezőre kerül), végül a király kapja a megmaradt helyet.

A világos bábokat mozgó játékos lép először, ezért több játszma esetén úgy az igazságos, ha felváltva játszottok világossal és sötéttel. Minden fordulóban lépned kell, de csak egyetlen bábudat mozdíthatod (egy speciális lépés kivételével). Ezután az ellenfeled következik. Ez így megy oda-viszta addig, amíg az egyik király térdre nem kényszerül, vagy a seregek teljesen el nem fogynak!

Bábok menetmódja

Mind a 6 különböző bábunak saját lépése van. A legtöbb nem tud átmenni másokon – az egyedüli kivétel a huszár, aki bárkin át tud ugrani! Továbbá egyik figura sem léphet oda, ahol már egy saját bábú áll. Ellenben el lehet foglalni az ellenfél által birtokolt mezőt: így lehet az ellenfél bábuit leütni!

A király

A király a legfontosabb bábud, mivel ha őt elveszíted, akkor véget ér a játszma. De ő az egyik legsebezhetőbb is, így a legtöbb alkalommal a többiek védelmére szorul. A király bármely szomszédos mezőre léphet – előre, hátra, oldalra és átlósan.

A király soha nem léphet olyan mezőre, ahol leüthetnék (szándékosan nem lehet így veszíteni). Ha az ellenfeled mégis olyan mezőre vinné tévedésből a királyát, ahol leüthetnéd, akkor ne kapd le a királyát és ne neved ki, hogy te győztél, hanem csak magyarázd el neki, hogy miért nem léphet oda. Az ellenfeled így visszateheti a királyát oda, ahol volt, és választhat egy másik lépést.

Sakk és matt

Azt hívjuk sakknak, ha egy figura olyan helyre lép, ahol leütéssel fenyegeti a másik királyt. Matt az, ha a király semmiképpen nem tud menekülni, azaz a következő lépésben mindenképpen le lehet ütni a

királyát. Ahogy korábban is említettük, így tudod megnyerni a játszmát. A királyodat csak 3 módon tudod kihozni a sakkból: ellépsz onnan vele, blokkolod a sakkot egy saját figurával vagy leütöd a sakkot adó bábút. Ha a király nem tud kijönni a sakkból, akkor vége a játszmának. Ilyenkor nem kell levenni a tábláról, csak egyszerűen véget ér a játszma.

A vezér

A vezér a legerősebb figura. A királyhoz hasonlóan ő is egyenesen, bármely irányban haladhat – előre, hátra, oldalra vagy átlósan –, de a királytól eltérően ő nagyon gyors. Valójában bármennyig mehet, amíg bele nem ütközik egy másik bábuba. A többiekhez hasonlóan, ha leüti az ellenfél egy bábuját, akkor azon a mezőn meg kell állnia.

A bástya

A bástya a vezérhez hasonlóan mozog: bármennyig mehet egyenesen, de csak előre, hátra és oldalirányban (átlósan nem mehet).

A futó

A futó a vezér "másik fele". Bármennyig mehet, de csak átlósan. Kezdésnél az egyik futó egy világos mezőn van, a másik pedig egy sötéten. Látni fogod, hogy mivel csak átlósan mozoghatnak, mindkettő kizárólag a kezdő színének megfelelő mezőkre léphet. A futók párban igazán erősek, mivel egymást kiegészítve olyan mezőket tudnak ellenőrizni, amit a másik nem.

A huszár

A huszárok a többiektől teljesen eltérően mozognak – kettőt léphetnek egy irányban, majd arra merőlegesen még egyet, lényegében egy "L" betűt formázva. A huszárok az egyedüli figurák, amik átugorhatnak más bábukon is. Az emberek gyakran mondják emiatt a különleges tulajdonsága miatt, hogy a huszárok "ugranak".

A gyalog

A kezdő csapatod felét a gyalogok alkotják, úgyhogy nagyon fontos hogy megértsd, hogyan lehet hatékonyan használni ezeket a figurákat, még ha nem is túl erősek. A gyalogok menetmódja nem szokványos, mivel nem azonos az irány, amerre haladnak, és amerre ütnek. Lépésnél csak előre haladhatnak, de ütni nem előre, hanem előre-átlósan tudnak. Lépéskor csak egy mezőt mehetnek előre, kivétel ez alól a kezdőlépésük: ilyenkor a második sorról akár kettőt is léphetnek.

Menet közbeni ütés

Az utolsó szabály a gyalogokról az "en passant" – franciául –, vagyis a "menet közben". Ha egy gyalog két mezőt lép az első lépésekor és az ellenfél egyik gyalogja mellé érkezik (tehát áthalad azon a mezőn, ahol az ellenfél leüthette volna), az ellenfél gyalogjának lehetősége van úgy leütni a gyalogot, mintha csak egy mezőt haladt volna előre.

Sáncolás

Egy másik különleges szabály a sáncolás. Ez az egyetlen lépés, amikor két figurát mozgathatsz egyszerre. Ez a lépés két fontos dolgot tesz: biztonságba helyezi (remélhetőleg) a királyodat, illetve kijuttatja a bástyádat a sarokból, hogy játékba kerülhessen. Amikor a játékos lép, a királyát két mezővel az egyik oldal felé helyezheti, majd a bástyát a király ellenkező oldalára rakja.

Döntetlen

Előfordul, hogy a játszmák végén nincs győztes, az eredmény döntetlen. Összesen 5 oka lehet a döntetlen eredménynek:

- Pattnak nevezzük azt az állást, amelyben a lépésen lévő játékos királyá nem áll sakknak, és egyetlen bábujával sem tud szabályos lépést tenni
- A játékosok közös megegyezésével
- Nincs elegendő báb a matt kikényszerítésére (például király és futó a király ellen)
- Döntetlen igénylésével, amennyiben ugyanaz az állás háromszor ismétlődik (nem feltétlen egymás után)
- Ötven lépést tett mindkét játékos anélkül, hogy ütés vagy gyaloglépés történt volna. Ez azt jelenti, hogy a játszmában nincs előrelépés!

Alapstratégia

Négy egyszerű dolgot kell tudnia minden sakkjátékosnak:

Védd a királyod

Vidd a királyodat a tábla sarkába, ahol általában nagyobb biztonságban van. Ne hagyd ki a sáncolást. Általában olyan hamar érdemes sáncolni, amilyen hamar csak lehet.

Ne szórd el a figuráid

Ne veszítsd el óvatlanul a figuráidat! Minden figura értékes, mattot adni nem tudsz bábok nélkül.

Fogld el a tábla közepét

Meg kell próbálnod a tábla közepét elfoglalni a tisztjeiddel és a gyalogjaiddal. Ha tied a tábla közepé, akkor több helyed lesz a bábaid mozgására, miközben az ellenfelednek nehezebb lesz jó mezőket találnia a saját bábujainak.

Minden tisztet használd

A tisztjeid haszontalanok, amikor az alapvonalon ülnek. Fejleszd őket!

Az interneten nagyon sok segítséget találsz, ime egy a sok közül, ahol a kezdők is komoly segítséget kapnak: <https://www.chesskid.com/hu/learn-how-to-play-chess>

Facebook az őskorban

Terápia

Bemegy a páciens a pszichológushoz, kényelme helyezi magát a díványon. A lélekbúvár megkezdi a beszélgetést:

- Nos, akkor kezdje a legelején!
- Először is, megteremtettem a világot...

Jómadár

- Egyszer olyan éhes voltam - meséli a feldező a barátjának -, hogy megettem a papagájomat.

- Milyen íze volt?
- Mint a pulykáié, a vadlibáié vagy a bibicé... az a papagáj bármit tudott utánozni!

Könyvtárban

Bemegy egy férfi a könyvtárba, és megszólítja a könyvtárost:

- Kérek egy hamburgert és egy adag sült krumplit! Mire a könyvtáros megbotránkozza:
- De uram, ez egy könyvtár!

Erre a férfi:

- Jaj, bocsánat!

Majd suttogva:

- Kérek egy hamburgert és egy adag sült krumplit!

Tud valamit

- Na, Petike, meg tudod nekem mondani, mi a szemét?

- Azok a dolgok, amik rögtön szükségessé válnak, miután már kidobtuk őket!

Telefónia

- Halló? 9999999?

- Igen, hallgatom.

- Legyen szíves segítséget hívni, beragadt az ujjam a tárcsába!

Nyelvtehetség

- Maga milyen jól beszél eszperantóul!
- Ja, három évig éltem kint.

Maci Laci

Vezetőjük magyarázza a kis cserkészeknek, hogy a legveszedelmesebb dolog medvével találkozni az erdőben.

- Fegyver nélkül egyszerűen nincs esélyünk ellene. Ha futni kezdünk, a medve gyorsabban fog futni, és utolér. Ha vízbe ugunk, a medve utánunk, és mivel gyorsabban úszik, utolér minket. Az egyik cserkész megkérdi:
- És mi van, ha elbújunk?
- A medve elbújni is gyorsabban tud.

Buszon

- Most már elég! - szól a háta mögé az egyik utas. - Hagyja abba a tolokodást!
- Elnézést - hangzik a válasz -, én nem tolokodom, csak időnként levegőt veszek.

Egyszerű!

- Hogyan lehet citrommal időt mérni?
- Ha fél óráig facsarod, az pont harminc perc.

Pamacs

Az apa így mérgeződik:

- Nem tudom, mi történhetett a borotvapa-maccsossal! Bandi, te sem tudod?
- Igazán nem értem, apa, tegnap, amikor átfestettem vele a kerékpáromat, még semmi baja sem volt.

Bőregér

Három denevér lóg egy fán. Egyszer csak az első átfordul az ágon, a többiekkel ellentétesen.

Megszólal a harmadik:

- Te, ez elájult!

Teknőc

Pistike bemegy a kisállat-kereskedésbe, és meglát egy teknőcöt.

- Tessék mondani, ez mennyibe kerül?
- Ezer dinár, fiacskám.
- És tok nélkül?

Ebadta gyerekek

Két horgász beszélget:

- Képzeld, a múltkor magammal vittem a két fiamat horgászni, de aztán nagyon megbántam.
- Miért, valamit rosszul csináltak?
- Mindent rosszul csináltak. Állandóan beszéltek, pedig az elriasztja a halakat. Állandóan himbálták a csónakot, pedig az is elriasztja a halakat. Folyton rossz csalit használtak, de ez még mind semmi. Sokkal több halat fogtak, mint én.

Epés

Egy szintársulat művésznője gyermekkori emlépeiről tart előadást:

- Már ötévesen szerettem lovagolni. Folyton a kis pónilovamon nyargalásztam.
- Figyeld - súgja oda ellenlábasa a szomszédjának -, már megint fiatalítja magát.
- Miért?
- Pónilovat mond mamut helyett.

Csodaszer

- Hallottál már a legújabb gyógyszerről?
- Nem. Miért, milyen?
- Olyan erős, hogy csak teljesen egészséges embernek szabad bevenni.

Modern mese

- Nagymama, miért olyan nagy a szád?
- Nagymama, miért olyan nagy a szemed?
- Nagymama, miért olyan nagy az orrod?
- Jaj, Piroska, menj már innen azzal a nagytóval!

Karrier

Kovács dicsekszik:

- Egy rongyos nadrágban érkeztem Amerikába, és most tízmillióm van!
- És mondd, öregem, mit kezdesz tízmillió rongyos nadrággal?

Üldözéssel verseny

A kutya kergeti a srácot a parkban.

- Vigyázz, kislány, megharap a kutya!
- Nem érhet utol, mert már két kör előnyöm van.

Skót apa

Két skót beszélget.

- Miért magyarázod meg mindennap a fiadnak, hogy forog a Föld? - kérdezi az egyik.
- Azért, hogy ne kérjen pénzt körhíntára!

Mosóporreklám

- Nos, hölgyem, hogy tetszik a hófehérre mosott ruhája?
- Tetszik, tetszik, de kockásan jobban tetszett!

Testedzés

A börtönben lehetőséget biztosítanak a raboknak a sportolásra. Jelentkezik egy rab, hogy ő három sportágat is választana.

- Halljam, mi az a három? - kérdi a börtönparancsnok.
- Rúdugrás, kötélmászás és tájékozódási futás.

Egy szó, két jelentés

Válaszd ki, hogy a következő példákban a három lehetséges közül melyik szó felel meg mindkét jelentésnek:

1. Májusban virágzik – vallási zeneműveket szólaltatnak meg rajta

orgona   kürt   kankalin

2. Túró fűszerekkel – nyomában a rendőrség

tolvaj   üldözött   körözött

3. Vízben él – fülünkre szorítjuk

rák   kagyló   fülvédő

Tudod-e?

- Tudósok megpróbálták megállapítani, mi az egerek kedvenc eledele. Kiderült, hogy e rágcsálók a citromtorta-szeletekre bújnak elő legszívesebben. Második helyen áll az egércsaláttek végtelen sorában a tejszokoládé, s csak ezek után következnek a sajt.

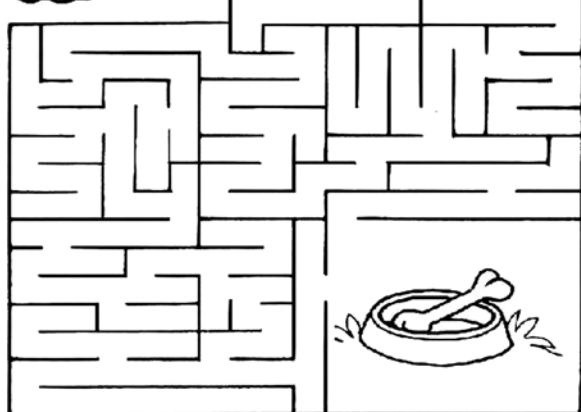
- Azt mindenki tudja, hogy a bika színvak, nem látja a vöröset, őt a torreador kendőjének pusztá lengetése bosszantja. A zsiráfrol viszont már kevesebben tudják, hogy nem képes különbséget tenni a zöld, a sárga és a narancsszín között, ami a sárgászöld afrikai szavannában eléggé furcsa lehet.

- Az ókoriak nagyon utálták a babot. Hippokratész, az orvostudomány atyja azt hirdette, hogy a bab árt a látásnak. A híres római szónok és államférfi, Cicero leszögezte, hogy zavarossá teszi a vért. Püthagorasz tanítványai hittek a lélekvándorlásban, és azt vallották, hogy a bűnös lelkek haláluk után leginkább babbá változnak.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Kapóra jön

Akkor használjuk ezt a szólást, ha valaki éppen akkor jelenik meg, amikor szükségünk van a segítségére, vagy valami a legjobbkor történik. A mondásnak egy népi gyermekjáték a forrása. Labdajáték volt, talán a mai röplabdázás régi, egyszerű formája. A két szemben álló csapat tagjai a labda leütésével szerezhetek pontokat, felváltva adogattak. Az ellenfél ütését el kellett kapni, mielőtt a labda a földre esett volna. Ha „kapóra jött” a labda – vagyis úgy dobták, hogy el lehetett kapni –, akkor örülhettek a gyerekek a pontszerzésnek. A szólás mai, átvitt értelme is jóleső érzéssel párosul, hiszen mindig örülünk annak, ha valaki éppen jókor érkezik, vagy valamely esemény a kívánt időben következik be.

Üsd le az egyformákat!

A sok tekebábu között csak két teljesen egyforma van.

Találd meg, melyik az a kettő!

Nyelvészkedjünk!

Találd ki a közös elő- és utótagot! Egy pont egy hiányzó betűt jelöl.

* gyöngy...

** vendég...

*** basszus....

...mester

...betét

....lyuk

Sipkások

Három bölcs vitatkozik azon, hogy melyikük a legbölcsebb. Egy próbát kell kiállniuk, hogy ezt el lehessen dönteni. Van öt sapka, két fehér és három piros. A bölcsök egymás mögé ülnek, egy kívülálló mindegyikük fejére tesz egy-egy sapkát. Aki elől ül, egy sapkát sem lát, a harmadik a két előtte ülőt látja. Aki kitalálja, milyen színű sapka van a fején, az a legbölcsebb. Kis idő múlva megszólal az, aki háttal ül a másik kettőnek, és helyes választ ad. Milyen sapka volt a fején?

Fejtörő feladványok

Alszik vagy nem alszik?

Amikor a király alszik, minden, amit igaznak hisz, hamis. Más szóval, minden, amit a király alvás közben hisz, az hamis. Amit viszont ébren hisz, az mind igaz. Nos, a múlt éjszaka a király azt hitte, hogy ő is és a királynő is alszik. Aludt ekkor a királynő, vagy sem?

Mérleg

Van 10 kupac, kilencben 10 grammos kis golyók, egyben 9 grammos kis golyók. Az összes golyó egyformán néz ki. Egy közös mérleg áll rendelkezésre, ami számszerűen mutatja a ráakott súlyt. Hogy lehet egyetlen méréssel meghatározni, hogy melyik kupacban vannak a 9 grammos golyók?

Üsd le az egyformákat: a felső sorban jobbról a 2. és az alsó sor középsője) deágy, ágybetei; *** kulcs – basszuskulcs, kulcslyuk
Nyelvészkedjünk! Megoldás: * haz – gyöngyház, házmeester; ** ágy – ven- a 9 grammos golyók.
 a mérleg, mint $(1+2+\dots+10) \cdot 10 = 550$, amnyiadik kupacban vannak egyiserre rájuk fel a mérlegre. Így amennyivel kevesebb grammot mutat ból egy, a masodiktól tíz golyót veszünk ki, és ezeket
Mérleg: Fontos, hogy minden kupacban sok kis golyó van. Az első kupac- igaz az, hogy mindketten aludtak, ezért biztos, hogy a királynő ébren volt. hamisan azt, hogy mindketten alszanak. Tehát a király aludt. Es mivel nem **Alszik, vagy nem alszik:** Ha a király ébren lett volna, nem hihetne volna van a piros. Tehát: piros sapka van a fején.
 men fehér sapka lenne, a hatam mögött ülő rögtön tudná, hogy az ő fején Ketünk közül tehát legalább egyikünk fején piros sapka van. Ha az eny- fehér sapka lenne, a harmadik rögtön rávágná, hogy az öven piros van.
Sipka: Piros. Így gondolkodik: ha az én fejemen és a mögöttem ülő fején **Egy szó, két jelentés:** orgona, körözött, fülvédő
 (Megoldás:

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Közkedvelt nyereményjátékunk első kérdésére nem érkezett túl sok megfejtés, pedig biztosak vagyunk abban, hogy sokan rájöttek legalább egyikük kilétére. A képen két férfiarcot láthattatok, az egyikük színész, a másik egyházi személy. A zentai Bajtai Dorina, a Stevan Sremac iskola negyedikese felismerte a jobb oldali képen Ferenc pápát, így ő lett az új tanév első nyereményének nyertese.

Íme újabb kérdésünk. Nézzétek meg jól a képet! Első pillantásra is rájöhettek, hogy egy nagyon régi eszközzel van szó, ami talán segítette az édesanyákat, hogy kisbabájuk mellett is elvégezhessék napi teendőiket. A kicsinyek valószínűleg nemigen élvezték az eszközt, ám nem kérdezte őket senki, akarnak-e ebben a bizonyos eszközben lenni. Kérdésünk: hogyan hívják ezt az eszközt, amiben a kisgyermek áll. Eláruljuk, hogy nem járóka, noha annak lehet kerék nélküli elődje. Nagyon érdekes neve van egyébként, egy szólás (Áll, mint .....ban a gyerekek) is hordozza emlékét.

Ha tudjátok a választ, mielőbb – legkésőbb pedig **szeptember 25-éig** – küldjétek el a címünkre. Mint korábban, ezentúl is egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, de olcsóbb és egyszerűbb, ha a választ a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail-címre külditek.**

Felhívjuk figyelmeteket, hogy nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímeteket. Köszönjük!

Újra színen Az igazságos Mátyás király

Az Újvidéki Színház Színes Szilánkok Diákszínpada szeptember 30-án 13 órai kezdettel Temerinben, október 29-én 19 órától pedig Újvidéken is színre viszi legújabb előadását, Az igazságos Mátyás királyt.

Tini és Ifjúsági énekes tehetségkutató verseny

Tini 2019 TEMERIN

AUDICIÓ

Nagy lehetőség a tehetségüket megmutatni kívánó fiataloknak!
Jelentkezz!!!!

A pályázat és a bejelentkezési lap a www.szirmai.org honlapon található!

Érdeklődni: a 063/844-999-8-as telefonon vagy a tinifeszt@gmail.com

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyósámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs